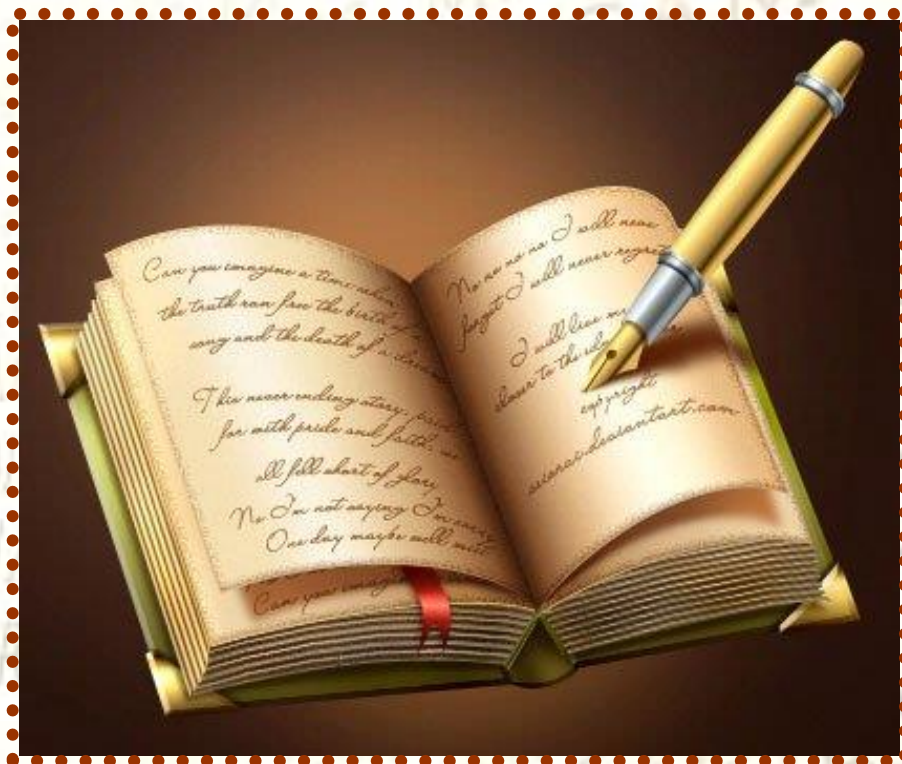

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
ТЕХНОЛОГО – ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ БНАУ

**Електронний посібник
з навчальної дисципліни
«ЛАТІНСЬКА МОВА»**

*для студентів вищих навчальних закладів I-II рівнів
акредитації*

*зі спеціальності 5.11010101
«Ветеринарна медицина»*

БІЛА ЦЕРКВА
2014

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Фонетика	4
2. Приголосні	7
3. Іменник і словотворення	11
4. Перша відміна іменників	13
5. Друга відміна іменників	17
6. Третя відміна іменників	20
7. Четверта відміна іменників	24
8. П'ята відміна іменників	27
9. Дієслово	29
10. Наказовий спосіб дієслів	33
11. Прикметник	36
12. Третя відміна прикметників	39
13. Ступені порівняння прикметників	43
14. Прислівник. Займенник. Сполучник	46
15. Числівник. Прийменник. Елементи синтаксису	49
16. Короткі відомості про рецепт	55
17. Тест №1	58
18. Тест №2	59
19. Тест №3	60
20. Латинсько-український словник	61
21. Список використаної літератури	90

ВСТУП

1. Предмет і завдання латинської мови

Мета вивчення латинської мови - допомога студентам ветеринарних факультетів в оволодінні медичною термінологією, вироблення навичок читання, розуміння та виписування рецептів. Анатомічні, фармацевтичні і клінічні терміни в ветеринарії утворюються на основі латинських і грецьких слів.

2. Історія розвитку

Латинська мова (*Lingua latina*) - це мова племені латинів, які у I тисячолітті до н.е. населяли невелику місцевість **Лаціум (*Latium*)**, розташовану у центральній частині Апенінського півострова з головним містом Рим (*Roma*). Латинська мова належить до італійської групи індоєвропейських мов.

Після численних завоювань латинів утворилася величезна Римська імперія, на території якої поширилася як державна - латинська мова. Латина збагачувалась за рахунок зворотного впливу мов підкорених народів, зокрема етрусської і грецької. Реальна мовна ситуація Римської імперії була такою, що поруч із латинською літературною мовою існувала розмовна народна мова (*sermo vulgaris*), яка пізніше шляхом схрещування з мовами підкорених племен і народностей дала різні діалекти, що стали основою формування романських мов: італійської, французької, іспанської, португальської, румунської, молдавської та ін.

Після падіння римської імперії літературна латинська мова продовжувала існувати в Європі як мова науки, релігії, дипломатії, шкільництва. В епоху Середньовіччя латинською мовою складаються хроніки (часописи).

Середньовічна латинь - штучна мова школи і науки, утворилась після падіння Рима на базі післякласичної латини. Нова латинь, яка виникла в епоху Відродження, стала поширеним засобом міжнародного спілкування у Західній Європі аж до XIX століття.

Особливо велику роль зіграла новолатинська мова, як міжнародна мова науки. Латиною велось викладання в школах і університетах, видавались наукові праці, на неї перекладались твори древньогрецьких і арабських вчених.

В працях багатьох вчених та досліджувачів природи були закладені основи сучасної міжнародної наукової термінології латинською мовою, яка має найвищий рівень розвитку в царині біологічних наук - у медицині, ветеринарії, ботаніці, зоології. Багатівіковий розвиток цих наук відбувався, головним чином, латинською мовою, яка ввібрала в себе багатющу словарну спадщину грецької мови, що збереглася до наших днів серед мов античних цивілізацій Західної Європи.

Зокрема, наукова медицина античного періоду, яка майже цілком була утворена греками, при перенесенні на римський ґрунт зберегла велику кількість грецьких слів і назв: анатомічних, терапевтичних, фармакологічних та ін. Створені грецькими вченими терміни латинізувались і одержали міжнародне визнання, наприклад: *diaphragma* - грудочеревна перепона, *cranium* - череп, *arteria* - артерія, *nervus* - нерв, *sclerosis* - склероз, *pathologia* - вчення про хворобливі зміни, *therapia* - лікування тощо.

Насправді можна стверджувати, що латина сьогодні - це греко-латинська суміш на лексико-термінологічному рівні.

ФОНЕТИКА

План

1. Латинський алфавіт
2. Поділ і вимова звуків
3. Голосні
4. Дифтонги

Рекомендована література:

1. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К, "Выща школа" 1989г. с. 8-12.
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002. – с. 10-12.

1. Латинський алфавіт

Рукописна буква	Назва	Вимова	Приклад
Aa	а	а	Aqua (аква)
Vv	бе	б	Betula (бетуля)
Cc	це	Ц,к	"ц" перед літерами e,i,u; словосполученнями ae, oe - cito – швидко, sera – віск, caecum – сліпа кишка, coena – обід, cytus – клітина, "к" - а,о,и: cauda (кауда) хвіст, cor – серце, curum – мідь; в кінці слова lac – молоко.
Dd	де	д	Decoctum (декоктум) - відвар
Ee	е	е	Enteron (ентерон) - кишечник
Ff	еф	ф	Foramen (форамен) - отвір
Gg	ге	г	Gutta (гутта) - крапля
Hh	га	г"	Herba (герба) - трава
Ii	і	і	Internus (інтернуе) - зовнішній
Jj	йот	і, й	
Kk	ка	к	Kalium (каліум) - калій
Ll	ель	ль	Labilum (лябіум) - губа
Mm	ем	м	Manus (манус) - рука
Nn	єн	н	Natrium (натріум) - натрій
Oo	о	о	Oleum(олеум) – олія
Pp	пе	п	Panis (паніс) - хліб
Qq	ку	к	Quinque (квінкве) – п'ять
Rr	єр	р	Ren (рен) - нирка

S s	ес	с, з	вимовляється "с" - спочатку слова і на кінці: Species (спецієс) – збір «з» - між двома голосними, голосним і приголосним m або n dosis (дозіс) – доза, mensalis (мензаліс) – столовий, plasma (плязма) - плазма
Tt	те	т	Tetanus (тетанус)
Uu	у	у	Unguentum (унгвентум)
Vv	ве	в	Vita (віта)
Xx	ікс	кс, кз	«кс» - Xeriformium (ксероформіум) «кз» - між голосними у деяких словах exemplar – зразок.
Yy	іпсілон	і	Amylum (амілюм) - крохмаль
Zz	зета	з, ц	«з» - у словах грецького походження Zoop (зоон) - тварина; «ц» - словах негрецького походження zincum (цінкум) - цинк

2. Поділ і вимова звуків

В латинській мові звуки поділяють на голосні і приголосні. Для позначення голосних звуків вживають букви **a, e, i, o, u, y**. Приголосні звуки відтворюється на письмі за допомогою букв: **b, c, d, f, g, h, l, m, n, p, q, r, s, t, v, x, z**.

3. Голосні

Aa	(a)	Anatomia (анатомія)
Ee	(e)	Enteron (ентерон) кишка
Ii	(i, й)	«і» – internus (інтернус); «й» - між голосними, на початку складу перед голосним Juniperus (юніперус) – ялівець, major (майор) - великий
Oo	(o)	Os (ос) - кістка
Yy	(i)	«І» – Amylum (амілюм) - крохмаль
Uu	(y)	«У» Unus (унус) - один

4. Дифтонги

Двуголосні - це сполучення двох голосних, що вимовляються як один звук.

Ae - e - aegrotus (егротус)

Oe - e - oedema (едема) набряк

Якщо немає дифтонга - ставиться знак розділення (дві крапки) aër (аєр) - повітря, aloë (алое)

Au - ау - у- auris (ауріс) - вухо

Eu - еу - у - pneuma (пнеума) - дихання

Запитання для самоконтролю

1. Голосний **i** частіше вимовляється як українська **i**, але може вимовлятися як.....
2. Голосний **y** пишеться в словахпоходження.
3. Двоголосні **ae, oe** прийнято вимовляти як українські.....
4. Приголосна **c** вимовляється як українськаабо
5. Літера **k** пишеться тільки в словах.

Домашнє завдання

Напишіть латинськими літерами слова, подані в українській транскрипції:

Рефлексус, солюціо, лінгва, зоологія, радіус, ризома (грець.), терціус, унгвентум, спазмус, сімплекс, торакс (грець.), сангівс, артикуляціо, оксігеніум (грець.), фенолюм, екстрактум, хірургус, іхтіоліум, аеротерапія, інтоксикаціо, плеуропнеумонія.

Перепишіть слова підкресліть буквосполучення *qi*, поясніть його вимову:

Equus, aqua, quartus, liquor, quadratus, squama, quinque, quercus, liquidus, quantum, quattuor, liquiritia.

Слова для активного засвоєння

bos бик
vacca корова
animal тварина
corpus тіло
caput голова
collum шия
dorsum спина
venter череву
cauda хвіст
membrum кінцівка

ПРИГОЛОСНІ

План

1. Приголосні і їх вимова
2. Звукосполучення
3. Довгота і короткість складу
4. Поділ слова на склади
5. Наголос

Рекомендована література

1. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К, "Выща школа" 1989 г. - с. 14-17.
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002. – с. 12-20.

1. Приголосні і їх вимова

В латинській мові 16 приголосних

Vv	В	Bos (бос) - бик
Cc	Ц	Перед літерами e, i, y, ae, oe: cerebrum (церебрум) - мозок
	к	Перед літерами o, и, a, в кінці слова та перед приголосними corpus (корпус) - тіло, cutis (кутіс) - шкіра, cauda (кауда) - хвіст, cranium (краніум) - череп, lac (ляк) - молоко
Dd	Д	Duodenum- 12-пала кишка
Ff	ф	Foramen - отвір
Gg	г	Gutta - крапля
Hh	г	Herba - трава
Kk	к	Kalium –калій, kystis - міхур
Ll	ль	Labium – губа
Mm	м	Membrum - кінцівка
Nn	н	Nonus - дев'ятий
Pp.	п	Pulmo- легені
Qq	кв	Aqua –вода, quinque - п'ять
Rr	р	Ren - нирка
Ss	с	Species - збір , але в словах між двома голосними - "з" nasalis -(назаліс) - носовий
Tt	т	Tinctura-настоянка
Vv	в	Vacca – корова

В словах грецького походження між голосними і приголосними **m, n - s** вимовляється "з" plasma (плазма)

Якщо літера **s** стоїть спочатку кореня після префікса або спочатку кореня складного слова та між голосними звучить "**c**" designatio (десігнаціо) – позначення.

2. Звукосполучення

Ch, ph, rh, th - зустрічається в словах грецького походження:

Ch	Х	Charta (харта) – папір
Ph	Ф	Phosphorus (фосфорує фосфор)
Rh	Р	Rhizoma(різома) – кореневище
Th	т	Thorax (торакс) - грудна клітина
Ti	ці, ті	Перед голосними "ці" solutio (солюціо) - розчин, але після літер s,t, x –ті вимовляється як "ті" ostium (остіум) отвір
Ngu	нгв	Unguentum (унгуентум) - мазь

Сполучення **sch** читається як українське «сх». Schema –схема. Сполучення **ngu, su** якщо за ними йде голосний, читаються як «нгв» Unguentum - мазь, «св» consuetudo - звичка.

3. Довгота і короткість складу

Склади в латинській мові бувають довгі або короткі (за природою або за положенням). Відкритий склад з коротким голосним – *короткий*. Всі інші склади довгі. Довгота складу позначається знаком довготи (-) короткі знаком короткості (✓).

4. Поділ слова на склади

Число складів відповідає числу голосних звуків. Склади бувають: відкритими (закінчуються на голосний), закритими (закінчуються на приголосний).

Поділ на склади відбувається:

Між двома голосними: de-us (бог);

Між голосним або дифтонгом та поодиноким приголосним: foe-tus (плід), lu-rus (вовк), cau-sa (причина);

Між двома приголосними: lec-tio (читання).

5. Наголос

Наголос в латинській мові силовий, тобто наголошений склад виділяється з більшою силою голосу. Наголос не ставиться на першому складі від кінця, він може стояти на другому або на третьому складі від кінця. Все залежить від довготи або короткості другого складу, якщо другий склад довгий, наголос стоїть на ньому, якщо короткий наголос переноситься на третій склад від кінця.

Довгими склади є ті, що містять у собі дифтонги (ae, oe, eu, au): praе-mi-um, cau-sa, rau-per, phar-ma-seu-ti-cus. Довгі голосні другого складу не позначаються ніякими

знаками: amare (кохати) finire (закінчувати). Короткі голосні другого складу позначаються знаком короткості (✓) : po-pu-lus (народ), cre-de-re (вірити).

На перший склад наголос не ставиться.

У латинській мові склади рахують від кінця слова в порівнянні з українською мовою.

Ме-ди-ка-мен-ти

1 2 3 4 5

me-di-ca-men-tum

5 4 3 2 1

Запитання для самоконтролю

1. **Z** в словах грецького походження вимовляється, як українська.....
2. Сполучення **ch, ph, rh, th** вимовляється відповідно, як українські.....
3. Сполучення **ngu** перед приголосними вимовляється, як
4. Сполучення **sch** читається, як українське
5. **X** читається, як

Домашнє завдання

Перепишіть, визначте кількість складів і поставте наголос:

Linimentum, suppositorium, mixtura, oryza, fibrosus, externus, cerebrum, deltoideus, decoctum, mandibula, opticus, penicillinum, muscularis, tibia, fibula, dentatus, rabies, fasciola, glutaeus, helminthosis, facies, incisura, maxilla, contraho, operatio.

Перепишіть слова, визначте кількість складів, поставте наголос:

Maxilla, pulvis, mandibula, salmonellosis, streptomycinum, solutio, cerebrum, incisura, pilula, unguentum, articulatio, malleus, medulla, frangula, cinereus, thoracalis, peritonaeum, glycyrrhiza.

Визначте дифтонги:

Foedus, Graecia, caecus, caesura, coena, coeptum, aeger, aether, foetus, oesophagus, oedema, aurum, audio, pneumonia, neuter.

Дотримуючись правил поділіть слова на склади:

Vacca, animal, corpus, caput, dorsum, venter, cauda, collum, membrum.

Перепишіть слова підкресліть буквосполучення, поясніть правила читання:

A. Obliquus, inspiratio, ustio, sanguisorba, inflammatio, palpatio, quintus, auscultatio, sublingualis, liquiritia, coquere, iniectio.

B. Trochanter, therapia, lymph, helianthus, absinthium, helminthosis, bronchus, ischium, chloramium, anopheles, ophthalmicus, saccharum, encephalon, erythromycinum, strophanthinum.

☺ Слова для активного засвоювання

equus кінь
canis собака
avis птах
os кістка
cranium череп
vertebra хребець
costa ребро
scapula лопатка
thorax грудна клітка
pelvis таз

ІМЕННИК І СЛОВОТВОРЕННЯ

План

1. Граматичні категорії іменника
2. Форма запису в словнику
3. Визначення відмін іменників
4. Основа іменників

Рекомендована література:

1. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К, "Вища школа" 1989г. с. 20-27
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002. – с. 29-30.

1. Граматичні категорії іменника

Іменник – *nomen substantivum* – це частина мови, що відповідає на питання хто, що?

Іменник має 3 роди:

чоловічий - *genus masculinum* (m)

жіночий - *genus femininum* (f)

середній - *genus neutrum* (n)

Рід визначається за закінченнями називного відмінку однини.

Має 2 числа:

однина *singularis* (alba - біла), множина *pluralis* (albæ - білі).

Іменник має 6 відмінків:

1. *Nominativus* (називний) хто, що?
2. *Genetivus* (родовий) кого, чого?
3. *Dativus* (давальний) кому, чому?
4. *Accusativus* (знахідний) кого, чого?
5. *Ablativus* (віддільний - звідки?, орудний - ким, чим?, місцевий на, в кому?, на, в чому?)
6. *Vocativus* (окличний) хто?

2. Форма запису в словнику

У словнику іменник подається у двох формах *Nominativus*, та *Genetivus, singularis* при чому родовий відмінок подається скорочено, через кому рід:

vita, ae, f - життя

amicus, im - друг

homo, inis m - людина

casus, us m - випадок

species, ei f - збір

3. Визначення відмін іменників

Належність іменників до відмін визначають за закінченням родового відмінку однини:

Іменник має 5 відмін:

I – prima, - **ae**;

costa – costae

II – secunda, - **i**;

musculus- musculi

III - tertsia, - **is**;

animal – animalis

IV – quarta, - **us**, spiritus- spiritus
V – Quinta, - **ei**; facies – faciei

4. Основа іменників

Основа іменників визначається шляхом відділення закінчення родового відмінку однини. Vertebra, ae f – родовий відмінок, основа vertebr-; pulvis, eris m – родовий відмінок pulveris основа pulver-.

Запитання для самоконтролю

1. В латинській мові частин мови:..... самостійних і 5 службових.
2. Чоловічий рід іменників позначається літерою..., жіночий....., середній...
3. Однина іменників скорочено позначається, множина.....
4. Іменники мають.....відмін, прикметники відмін.
5. Відміна іменників визначається за закінченням..... відмінка однини.
6. Рід іменників і прикметників визначається за закінченням... ..відмінка однини.

Домашнє завдання

Впишіть із загального словника іменники в їх словниковій формі, визначте, до якої відміни вони належать:

Зразок: bos, bovis m - бик, III відміна.

Vacca, animal, corpus, caput, dorsum, venter, cauda, collum, membrum.

Впишіть із загального словника іменники в їх словниковій формі, визначте основу:

Зразок: Equus, i m – кінь, основа equ-.

Canis, avis, os, cranium, vertebra, costa, scapula, thorax, pelvis.

Перепишіть іменники в словниковій формі визначте їх відміну і основу:

Зразок: Porca, ae f; - I відміна porc – основа.

Ovis, is, f; processus, us m; aqua, ae, f; herba, ae f; tinctura, ae f; pulvis, eris m; solutio, onis f; tabuletta, ae f; medicus, i m.

☺ Слова для активного засвоювання

porca, ae f свиня
sus, suis m, f свиня
capra, ae f коза
ovis is f вівця
aqua, ae f вода
herba, ae f трава

tinctura, ae f настоянка
pulvis, eris m порошок
solutio, onis f розчин
tabuletta, ae f таблетка
recipe візьми

ПЕРША ВІДМІНА ІМЕННИКІВ

План

1. Характеристика першої відміни
2. Винятки, що до роду
3. Іменники першої відміни грецького походження
4. Будова слова. Утворення складних слів
5. Неузгоджене означення

Рекомендована література:

1. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К. "Вища школа" 1989г. ст.28-33.
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла церква, БДАУ, 2002. – с. 30-33.

1. Характеристика першої відміни

До іменників першої відміни належать іменники жіночого роду, які в називному відмінку мають закінчення **(a)** в родовому відмінку однини закінчення **(ae)**. Vertebra, ae f - хребець.

У ветеринарній термінології іменники вживаються в основному в називному, родовому відмінках однини і множини.

Відмінок	Singularis	Pluralis
Nomenativus	- a	-ae
Genetivus	-ae	-arum

Nom. Vertebra- хребець
Gen. Vertebrae - хребця

Vertebrae - хребці
Vertebrarum- хребців

2. Винятки, що до роду

До першої відміни належать деякі іменники чоловічого роду з закінченням **-a**, що позначають професії та рід заняття.

- Agricola, ae, m - землероб
- Pharmaceuta, ae, m - фармацевт
- Pharmacopola, ae, m - аптекар
- Collega, ae, m – товариш

3. Іменники першої відміни грецького походження

За **I відміною** відмінюються іменники грецького походження жіночого роду, які в називному відмінку однини закінчуються на **-e**, а також іменники чоловічого роду на **-es**. Іменники жіночого роду в родовому відмінку однини мають закінчення **es**, в орудному відмінку однини – **e**. У знахідному відмінку однини іменники жіночого і чоловічого роду закінчуються на **-en**.

Іменники жіночого роду грецького походження

Dyspnoë, es, f - задишка, ядуха
Aloë, es, f – алое, сабур
Diastöle, es, f – діастола, розширення серця
Systöle, es, f – систола, скорочення серця

Іменники чоловічого роду грецького походження

Diabētes, ae, m – діабет, сечове виснаження
Ascites, te, m - асцит, черевна водянка

Зразок відмінювання

	Singularis	Pluralis
Nom	Systöle	Systöl –ae
Gen.	Systöl –es	Systöl -orum

4. Будова слова. Утворення складних слів

Просте слово складається з кореня і закінчення. Корінь це спільна частина споріднених слів, яка виражає їх основне лексичне значення. Наприклад в споріднених словах vertebra – хребець, vertebralis – хребцевий, intervertebralis – міжхребцевий, спільний корінь vertebr.

Слово має крім кореня закінчення, префікс або суфікс. Закінчення це змінна частина слова, що приєднується до основи чи кореня слова безпосередньо або за допомогою суфіксів. Наприклад vertebra, vertebralis - суфікс al.

Префікс це частина слова, що стоїть перед коренем. Наприклад intervertebralis – префікс- **inter**.

Суфікс це частина слова, що стоїть між коренем і закінчення. Наприклад: в слові vertebralis суфікс **-al**.

Складні слова в латинській мові утворюються афіксальним і безафіксальним способом. Афіксальний спосіб - слово утворюється шляхом приєднання до основи префіксів суфіксів цим способом утворюється більшість анатомічних і клінічних термінів.

Префікси: **supra-; peri-; endo-; hupo-; huper-; a-; dys** надають словам нового значення pericardium – серцева сумка; endocardium – внутрішня оболонка серця.

Суфікси – **ul, cul, ol** надають словам зменшувального значення.

Tuber – горб; tuberculum – горбик.

Суфікс- **it** – утворює іменники, що виражають запальні захворювання. Наприклад hepatis – печінка; hepatitis – запалення печінки.

5. Неузгоджене означення

В латинській мові, як і в українській, вживається неузгоджене означення, виражене іменником у родовому відмінку. Українською мовою воно перекладається прикметником або іменником. Наприклад: aqua Menthae – м'ятна вода (дослівно вода м'яти); collumna vertebrarum -хребетний стовп (стовп хребців).

Неузгоджене означення входить до складу багатьох медичних термінів. У фармацевтичній термінології, як правило, неузгоджене означення вживається в

родовому відмінку однини, за винятком: aqua Amygdalarum – вода мигдалю; massa pilularum – пілюльна маса; oleum Olivarum – оливкова олія.

Неузгоджене означення, яке вказує на назву рослин, а також хімічного елемента або лікарського засобу, пишеться з великої літери: tinctura Belladonnae – настоянка красавки; tabuletta Bromcamphorae – таблетка бромкамфори

Запитання для самоконтролю

1. До першої відміни належать іменники роду, які в родовому відмінку однини мають закінчення.....
2. Рід іменників визначається за закінченням.....відмінка однини.
3. Ознакою жіночого роду 1 відміни є закінчення.....
4. Ветеринарні терміни використовуютьсявідмінкуі.....
5. Рід іменників в словнику позначається літерами: чоловічий -....., жіночий -, середній -

Домашнє завдання

Допишіть другу частину словосполучень та перекладіть:

Зразок: vertebrae ... (свині) - vertebrare porcae – хребці свині.

Costae.....(корів),

tinctura.....(м'яти)

massa.....(пілюль)

corpus(хребця)

herba.....(конвалії)

cranium..... (свині)

gutta.....(води)

fossae..... (хребців)

Перекладіть на латинську мову, поставивши в дужках слова у відповідному відмінку:

1. Recipe: Tincturae(валеріани) 50,0

2. Recipe: Radicis..... (солодки) 100,00

3. Misce, fiat (пілюльна маса).

Перекладіть на латинську мову:

Візьми: Настоянки м'яти 200 грам.

Візьми: Води дистильованої 250 мл.

Візьми: Трави кропиви 100 грам.

☺ Слова для активного засвоювання

arteria, ae, f артерія
vena, ae f вена
fossa, ae f ямка
fovea, ae f ямка
incisura, ae f вирізка
lingua, ae f язик
gallina, ae f курка
gutta, ae f крапля
capsula, ae f капсула
mixtura, ae f суміш

pilula, ae f болюс
ampulla, ae f ампула
gemma, ae f нирка
massa, ae f маса
pasta, ae f паста, тісто
convallaria, ae f конвалія
valeriana, ae f валер'яна
salvia, ae f шалфей
aloe, es f алоє
urtica, ae f кропива

ДРУГА ВІДМІНА ІМЕННИКІВ

План

1. Характеристика другої відміни
2. Винятки, що до іменників другої відміни
3. Іменники другої відміни грецького походження
4. Короткі відомості про написання рецепта

Рекомендована література:

1. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002 – с. 33-37.
2. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К, "Выща школа" 1989г. с.34-41.

1. Характеристика другої відміни

До другої відміни належать іменники чоловічого і середнього роду, які в родовому відмінку однини мають закінчення **-i**.

В називному відмінку однини іменники другої відміни мають закінчення **-us, er** чоловічого роду; середнього роду **-um**.

Наприклад: succus, i, m - сік

Morbus, i, m - хвороба

Magister, tri, m - вчитель

Unguentum, i, n – мазь

Закінчення іменників II відміни в двох відмінках

Відмінок	Singularis		Pluaris	
	m	n	m	n
Nom	-us, -er	-um	-i	-a
Gen.	-i	-i	-orum	-orum

2. Винятки, що до іменників другої відміни

Деякі іменники другої відміни мають закінчення **-us** в називному відмінку однини належать до жіночого роду:

- bolus, i, f болус, глина

- periodus, i, f період

- diameter, i, f – діаметр

Іменники середнього роду:

Virus, i, n – вірус, (збудник інфекційного захворювання)

Майже всі назви дерев жіночого роду:

Juniperus, i, f - ялівець

populus, i, f - тополя

pinus, i - сосна

eucalyptus, i – евкаліпт

3. Іменники другої відміни грецького походження

Іменники грецького походження мають в називному відмінку однини закінчення **os**, для чоловічого роду Nephros, i, m – нирка; для середнього роду – закінчення **on**, encephalon **i, n** - мозок.

4. Короткі відомості про написання рецепта

Латинська частина рецепта починається словом: Recipe- візьми скорочено Rp.: Це дієслово в наказовій формі однини. Після recipe перераховують назви лікарських засобів, які пишуться в родовому відмінку однини або множини в залежності від кількості речовини.

Схема граматичної будови рецептурного рядка.

Rp.: в родовому відмінку назва лікарського засобу вагова кількість.

Назва кожної речовини пишеться з нового рядка, з великої букви. Назви лікарських засобів, лікарських рослин в середині рядка пишуться з великої букви в родовому відмінку. За назвою лікарського засобу пишеться вагова кількість яка ставиться в знахідному відмінку.

Тверді сипучі речовини виписуються в грамах арабськими цифрами в вигляді десяткових дробів.

Recipe: Norsulfazoli 0,5

Візьми: Норсульфазолу 0,5 грам.

Рідкі речовини виписуються в мілілітрах, грамах, або якщо кількість менше 1 мл, в краплях (римськими цифрами).

Recipe: Extracti Viburni fluidi 20 ml

Візьми: Рідкої витяжки калини 20мл

Recipe: Olei Menthae guttas X

Візьми: М'ятної олії 10 крапель

Запитання для самоконтролю

1. До другої відміни належать іменники і.....родів, які в родовому відмінку однини мають закінчення.....
2. Іменники чоловічого роду II відміни в називному відмінку мають закінчення.....;
3. Іменники середнього роду II відміни в називному відмінку мають закінчення -
4. Іменники.....- глина,.....період, а також назви дерев відносяться дороду, слово virus – до..... роду за виключенням.

Домашнє завдання

Визначте рід іменників:

Cuniculus, i; ampulla, ae; labium, i; vitrum, i; colon, i; bulbus, i; venenum, i; aper, pri; ala, ae; nasus, i; dorsum, i; systole, es; histos, i; pneumonia, ae; digitus, i; bolus, i; acidum, i; virus, i.

Напишіть іменники в називному відмінку множини і перекладіть:

Наприклад: Decoctum, i n- decocta — відвари.

linimentum, i n; sirupus, i m; suppositorium, i n; unguentum, i n; bolus, i m; emulsum, i n; infusum, i n.

Допишіть закінчення родового відмінку і перекладіть:

Recipe: Extract... Frangul... 50,0.

Recipe: Ole... Helianth... 100,0.

Recipe: Amyl... Tritic... 200,0

Recipe: Infus... herb... Absinthi... 100,0.

RecTre: Infus... foli... (gen. plur.) Millefoli... 200,0.

Перекладіть на латинську мову:

А) М'язи шиї, хвороби коней, відвари трав, артерії і вени, витяжка крушини, листя шалфею, череп і хребці, зв'язки і м'язи, настоянка листків, м'язи пальців.

Б) Візьми: Листків м'яти 50 гр.

Візьми: Витяжки красавки 0,05 грам.

Візьми: Соняшникової олії 100 грам.

Візьми: Витяжки алое 10 грам.

Візьми: Настій ромашки 200 грам.

☺ Слова для активного засвоювання

cuniculus, i m кролик

oculus, i m око

nasus, i m ніс

labium, i n губа

digitus, i m палець

cerebrum i n мозок

musculus, i m м'яз

nervus, i m нерв

ligamentum, i n зв'язка

ventriculus, i m шлунок

intestinum, i n кишка

morbus, i m хвороба

medicamentum, i n медикаменти

extractum, i n витяжка

bolus, i m болус

bolus, i f глина

infusum, i n настій

decoctum, i n відвар

unguentum, i m мазь

oleum, i n олія

folium, i n листок

ТРЕТЯ ВІДМІНА ІМЕННИКІВ

План

1. Характеристика іменників третьої відміни
2. Словникова форма запису іменників третьої відміни
3. Визначення основи та відмінкові закінчення
4. Три типи відмінювання

Рекомендована література:

1. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К, "Выща школа" 1989г. с. 94-101.
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002. – с. 37-42.

1. Характеристика третьої відміни

До III відміни належать іменники чоловічого, жіночого і середнього роду, що мають закінчення в родовому однини **-is**.

- ✓ В називному відмінку однини вони мають різні закінчення.
- ✓ Іменники III відміни чоловічого і жіночого роду відмінюються однаково.
- ✓ Іменники третьої відміни поділяються на *рівноскладові*, тобто такі, що мають однакову кількість складів у називному і родовому відмінках однини, і *нерівноскладові*, в яких у родовому відмінку однини на один склад більше ніж у називному.
- ✓ При відмінюванні іменників III відміни відмінкові закінчення додаються до основи, яка визначається за формою родового відмінка однини без закінчення **-is**.
- ✓ Залежно від закінчення окремих відмінків іменники третьої відміни поділяються на три типи: приголосний, голосний і мішаний.

Відмінки	Singularis			Pluralis		
	m	f	n	m	f	n
Nom.	-o, -or, -os, -er, -es, -ex	-as, -us, -es, -is, -s, -x, -do, -go, -io, -is	-c, -e, -n, -t, -t, -a, -ur, -us, -l, -ar	-es	-es	-a
Gen.	-is	-is	-is	-um	-um	-um

2. Словникова форма запису іменників третьої відміни

В словниковій формі іменники III відміни записуються в називному відмінку однини, в нерівноскладових іменників закінчення родового відмінка подається з частиною основи.

Sulfur, uris, n - сірка

В односкладових словах родовий відмінок пишеться повністю: Os, oris, n - рот
Os, ossis, n – кістка

3. Визначення основи та відмінкові закінчення

Для визначення основи іменників III відміни потрібно знати крім називного відмінку, ще й родовий. Основа виділяється з родового відмінку однини шляхом відокремлення закінчення **-is**.

Тому в словниках крім називного відмінку вказуються і закінчення родового відмінку з кінцевою частиною основи. Отже слова цієї відміни потрібно запам'ятовувати не тільки в називному відмінку але й родовому.

Наприклад:

Cortex – icis, m кора, основа – cortic –
corpus – oris n тіло основа corpus –

4. Три типи відмінювання

Іменники третьої відміни мають такі типи відмінювання: *приголосний* – за приголосним типом відмінюються нерівноскладові іменники всіх трьох родів з основою на один приголосний.

Наприклад: Cortex, icis, m, - кора, radix, icis, f – корінь, semen, inis, n – насіння.

Відмінки	Singularis		
	m	f	N
Nom.	cortex,	radix	Semen
Gen	corticis	radicis	seminis

Голосний тип належать іменники середнього роду, які в називному відмінку однини закінчуються на **-e, -al, -ar**.

Наприклад: secale, is, n – жито; animal, -alis, n – тварина, cochlear, aris, n – ложка.

Відмінки	Singularis		
	m	f	n
Nom.	secale	animal	Cochlear
Gen	secalis	animalis	Cochlearis

Мішаний тип належать іменники:

✓ Рівноскладові іменники в називному відмінку однини закінчуються на **-is, -es**.

Наприклад : caulis, is, m – стебло, tabes, is, f – виснаження.

✓ Іменники, основа яких закінчується на два і більше приголосних. Наприклад: dens, dentis, m – зуб, pars, partis, f – частина. Cor, cordis, n – серце.

Відмінки	Singularis		
	m	f	n
Nom.	dens	pars	cor
Gen	dentis	partis	cordis

Запитання для самоконтролю

1. Іменники чоловічого роду 3 –ї відміни мають закінчення в називному відмінку однини.....
2. Іменники жіночого роду 3-ї відміни мають закінчення в називному відмінку однини

3. Іменники середнього роду 3-ї відміни мають закінчення в називному відмінку однини
4. Іменники чоловічого, жіночого і середнього роду мають закінчення в родовому відмінку однини.....
5. Яка характерна особливість іменників III відміни?
6. На які групи (типи) поділяють іменники III відміни?

Домашнє завдання

Перекладіть на латинську мову:

А) корінь валеріани, кістки пальців, квіти конвалії, порошки і розчини, рани голови, частини тіла, м'язи ший, легені корови, чума птиці, витяжка кропиви, розчин камфори, м'язи – піднімачі, отвори кісток.

Б) 1. Туберкульоз – хвороба контагіозна. 2. Порошок – лікарська форма. 3. Корова, кінь, бик, вівця – домашні тварини.

В) 1. Візьми: Відвару кореня алтею з 20,0-200,0

Видай. Познач.

2. Візьми: Відвару кори крушини з 30,00 – 400,0

Видай. Познач.

3. Візьми: Іхтіолу

Дьогтю по 5 грам

Оксиду цинку 10 грам

Вазеліну 25 грам

Змішай, щоб утворилась паста

Видай. Познач.

Визначте відмінок і число іменників III відміни: а) nom. sing.; б) gen. sing.;

в) nom. plur.; г) gen. plur.:

Animalia; pulveris; foramen; solutiones; avium; radicis; florum; ossa; cutis; vasorum.

Допишіть закінчення:

1. Recipe: Decoct... radic... Glycyrrhiz... 200,0.

2. Recipe: Pulver... foli... Digital... 10,0.

3. Recipe: Decoct... cortic... Frangul... 50,0.

4. Recipe: Radic... et rhizomat... Valerian... 100,0.

5. Recipe: Solutio... Iod... 20,0.

6. Recipe: Flor... Convallari... 50,0.

7. Recipe: Adip... suill.. 100,0.

Перекладіть назви лікарських форм:

Розчин; витяжка, таблетка, емульсія, слиз, кашка, мазь, настоянка, порошок, настій.

☺ Слова для активного засвоювання

sus, suis *m, f* свиня
feles, is *f* кішка
pulmo, onis *m* легеня
pars, partis *f* частина
cervix, icis *f* шия
abdomen, inis *n* живіт, черво
cutis, is *f* шкіра
foramen, inis *n* отвір
auris, is *f* вухо
os, oris *n* рот
articulatio, onis *f* суглоб
iecur, oris *n* печінка
radix, icis *f* корінь
flos, floris *m* квітка
rhizoma, atis *n* кореневище
cortex, icis *m* кора
semen, inis *n* насінина
chamomilla, ae *f* ромашка
secale, is *n* жито
secale cornutum, secalis cornuti ріжки
digitalis, is *f* наперстянка

ЧЕТВЕРТА ВІДМІНА ІМЕННИКІВ

План

1. Рід, основа, закінчення називного і родового відмінків
2. Винятки, що до іменників четвертої відміни

Рекомендована література:

1. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К, "Выща школа" 1989г. с. 120-122
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002. – с. 43-45.

1. Рід, основа, закінчення називного і родового відмінків

До четвертої відміни належать іменники чоловічого роду з закінченнями в називному відмінку однини **us**, середнього роду - **u**.

В родовому відмінку закінчення **-us**.

Основу іменників IV відміни визначають за закінченням родового відмінку

Відмінок	Singularis		Pluralis	
	m	n	m	n
Nom.	-us	-u	-us	-ua
Gen .	-us	-us	-uum	-uum

Processus, us, m – відросток;

Cornu, us, n – ріг

Відмінок	Singularis	
	m	n
Nom.	Processus	Cornu
Gen .	Processus	cornus

В рецептах в залежності від кількості речовини іменники четвертої відміни мають закінчення us (gen. Sing), uum (gen. Plur.)

Rp: Spiritus aethylici 5,0

Візьми: Етилового спирту 5,0

Rp: Fructuum Foeniculi 100,0

Візьми: Плодів кропу 100,0

2. Винятки, що до іменників четвертої відміни

До 4-ї відміни жіночого роду належать іменники:

Acus, us, f голка

Quercus, us, f дуб

Manus, us, f кисть, рука

Запитання для самоконтролю

1. Ознакою іменників 4-ї відміни є закінчення.....в родовому відмінку однини.
2. До 4-ї відміни належать іменники... ..і родів.
3. Характерна відмінкова голосна в закінченнях іменників 4-ї відміни.....
4. Назвіть винятки щодо іменників 4-ї відміни.

Домашнє завдання

Перекладіть рецепти:

1. Візьми: Йодоформу 5 грам
Спирту етилового 95 грам
Змішай, щоб утворився розчин.
Видай. Познач.
2. Візьми: Амідопіріну
Фенацетину по 1 граму
Змішай, щоб утворився порошок.
Нехай будуть видані такі дози числом 6.
Познач.
3. Візьми: Відвару кори дуба з 50,0-500,0
Видай. Познач.
4. Візьми: Адипінату піперазину 30 грам
Видай. Познач.

Визначте рід іменників 4 відміни:

Arcus; acus; genu; sinus; abscessus; quercus; pecu; manus; spiritus.

Допишіть закінчення:

1. Recipe: Spirit..... aethylic... 200,0
2. Recipe: Decoct..... cortic.....Querc.....100,0
3. Recipe: Fruct.... Anis..... 50,0

☺ Слова для активного засвоювання

processus, us *m* відросток
sinus, us *m* пазуха
arcus, us *m* дуга
ductus, us *m* хід, протік
meatus, us *m* хід, прохід
spiritus, us *m* дихання, спирт
fructus, us *m* плід
manus, us *f* рука, кисть
quercus, us *f* дуб

abscessus, us *m* нарив, абсцес
partus, us *m* роди
pulsus, us *m* пульс
cornu, us *n* ріг
genu, us *n* коліно
sulfas, atis *m* сульфат
nitras, atis *m* нітрат
nitris, itis *m* нітрит
carbonas, atis *m* карбонат
phosphas, atis *m* фосфат
iodidum, i *n* йодид
bromidum, i *n* бромід
chloridum, i *n* хлорид

П'ЯТА ВІДМІНА ІМЕННИКІВ

План

1. П'ята відміна іменників
2. Іменники четвертої і п'ятої відміни у ветеринарних термінах і рецептах

Рекомендована література:

1. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К, "Выща школа" 1989г. с 129-131.
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002. – с. 45-50.

1. П'ята відміна іменників

До 5-ї відміни належать іменники жіночого роду, що в називному відмінку однини мають закінчення **-es** в родовому відмінку однини **-ei**.

Відмінок	Sing	Plur
Nom	-es	-es
Gen	-ei	-erum

У Gen. і Dat sing. голосний звук **e** у закінченні – **ei** є довгий, коли стоїть наголос, а після приголосного – короткий.

Зразок відмінювання іменників V відміни

Species, ei, f - збір

Відмінок	Singularis	Pluralis
Nom.	Species – es	Species
Gen.	Speci - ei	Specierum

2. Іменники четвертої і п'ятої відміни у ветеринарних термінах і рецептах

Іменник Species – збори (набір лікарських трав) вживається в формі множини, тому після слова recipe в залежності від кількості речовини вживається родовий відмінок множини.

Recipe: Specierum pectoralium 100,0

Візьми грудних зборів.

Після дієслова в залежності від кількості речовин іменники IV відміни мають закінчення us (gen. sing.). –uum (gen. plur.)

Rp: Spiritus aethylici 50,0

Візьми: етилового спирта 50,0

Rp: Fructuum Foeniculi 100,0

Візьми: Плодів кропу 100 грам

Іменник V відміни Prodie в фармакології позначають на день, тобто, денна доза. Прийменник **pro** вимагає постановки слова dies в орудному відмінку.

Запитання для самоконтролю

1. Ознакою іменників 5-ї відміни є закінчення в родовому відмінку однини.
2. До 5-ї відміни належать іменникироду, що мають в називному відмінку однини закінчення –
3. Що означає слово Species і в якому числі і відмінку воно вживається в рецептах.
4. Навести приклади зборів.

Домашнє завдання

Перевести на латинську мову:

Візьми: Кори крушини 25 грам
 Плодів кропу 8 грам
 Сульфату натрію 5 грам
 Змішай, що утворився збір.
 Видай. Познач.

Візьми: Збори грудні 50,00
 Видай. Познач.

Визначте відміну і рід іменників:

caries, ei; herpes, etis; feles, is; virus, us; corpus, oris; asinus, i; bolus, i; salus, utis; quercus, us; cutis, is; pulvis, eris; gramma, atis; gutta, ae; collega, ae.

☺ Слова для активного засвоювання

facies, ei f поверхня, лице
 species, ei f збір, вид
 rabies, ei f сказ
 scabies, ei f короста
 caries, ei f гнилість
 anser, eris m гусак
 anas, atis f качка
 pestis, is f бешиха
 febris, is f гарячка
 apthae epizooticae ящур

hepatitis, idis f запалення печінки
 gastritis, idis f запалення слизової шлунка
 mastitis, idis f запалення вимені
 myocarditis, idis f запалення серцевого м'яза
 anisum, i n аніс
 carum, carvi тмин
 foeniculum, i n кріп
 amarus, a, um гіркий
 infectiosus, a, um інфекційний
 pectoralis, e грудний

ДІЄСЛОВО

План

1. Граматичні категорії дієслова
2. Основні форми дієслова.
3. Основа дієслова.
4. Визначення дієвідмін за неозначеною формою. Дієвідміни.
5. Відмінювання дієслів у теперішньому часі дійсного способу активного стану.

Рекомендована література:

1. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К, "Выща школа" 1989г. ст. 61-63.
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002. – с. 20-23.

1. Граматичні категорії дієслова

Дієслово виражає дію предмета або стан предмета.

Латинські дієслова мають:

Два числа:

однина (singularis), recipe- візьми

множина (pluralis), recipite - візьміть.

3 особи:

- 1 особа
- 2 особа
- 3 особа

3 способи:

- дійсний
- наказовий
- умовний

2 стани:

- активний
- пасивний

6 часів: із яких в рецептах зустрічається теперішній час.

Неозначену форму – інфінітив.

2. Основні форми дієслова

Латинські дієслова мають чотири основні форми:

- 1) перша особа однини теперішнього часу (praesens indicativi activi);
- 2) неозначена форма дієслова (infinitivus);
- 3) перша особа однини минулого часу доконаного виду (perfectum indicativi activi);
- 4) супін (supinum) – форма, що має цільове значення.

Від названих форм утворюються всі дієслівні форми, тому в словниках, як правило, подаються дієслова в чотирьох формах. Оскільки за програмою вивчається тільки теперішній час (praesens), то студентам необхідно запам'ятати дві форми дієслова, а саме:

1) першу особу однини (praesens activi) – записується повністю (до основи дієслова додається закінчення **-o**). В 1-й дієвідміні голосний основи **a** зливається із закінченням **-o**;

2) неозначену форму дієслова (infinitivus).- записується скорочено (суфікс **-re** разом з голосним основи, який визначає дієвідміну дієслова). Наприклад:

curo, are (curare) – лікувати
 misceo, ere (miscere) – мішати
 solvo, ere (solvere) – розчиняти
 audio, ire (audire) – слухати

3. Основа дієслів

Основа теперішнього часу визначається від неозначеної форми дієслова шляхом відокремлення суфікса **-re** у **I, II, IV** дієвідмінах, де голосний основи довгий, та **-ere** у **III** дієвідміні, де голосний є сполучний, отже короткий.

Наприклад:

Неозначена форма дієслова	Основа	Закінчення основи дієслова
sterilizare (1) (стерилізувати)	steriliza-	-a
adhibere (2) (застосовувати)	adhibe-	-e
infundere (3) (наливати)	infund-	приголосний
diluere (3) (розводити)	dilu-	-u
finire (4) (закінчувати)	fini-	-i

4. Визначення дієвідмін за неозначеною формою. Дієвідміни

Неозначена форма дієслова має закінчення **-re** і перекладається на українську мову формами дієслова на **-ти (сь, ся)**: dare – давати, studere – займатися, movere – рухатись.

В залежності від голосного, який стоїть перед закінченням **-re** в неозначеній формі дієслова визначають чотири відміни від їх основи в теперішньому часі – першу, другу, третю, четверту.

Якщо **ā** (довге): належить до I відміни: curāre – лікувати.

ē (довге): дієслово належить до II відміни: miscēre – змішувати.

ĕ (коротке): дієслово належить до III відміни: recipĕre – брати.

ī (довге): дієслово належить до IV відміни: audire – слухати.

Ознакою дієвідмін дієслів є:

I – ā III – ĕ
II – ē IV – ī

5. Відмінювання дієслів у теперішньому часі дійсного способу активного стану (praesens indicativi activi)

Теперішній час дійсного способу активного стану утворюється від основи дієслова теперішнього часу за допомогою особових закінчень:

Singularis

1-ша особа **я-о**

2-га особа **tu- s**

3-тя особа **vin, вона -t**

Pluralis

1-ша особа **mi-mus**

2-га особа **vu- tis**

3-тя особа **вони - nt**

У **I, II, IV** дієвідмінах особові закінчення додаються безпосередньо до основи дієслова. При цьому в 1-й особі однини дієслів I дієвідміни голосний основи **-a** зливається з закінченням **-o**. Наприклад: **signa +o = signo**. У 3-й особі множини дієслів **IV** дієвідміни між основою і закінченням вставляється сполучний голосний **u**, наприклад: **audi -u- + nt = audiunt**.

У III дієвідміні, починаючи з 2-ї особи однини, особові закінчення приєднуються до основи за допомогою сполучного голосного і короткого, який перед **-r** переходить в **-e** (наприклад, solv-e-re), у 3-й особі множини - за допомогою сполучного голосного **-u**.

Зразки відмінювання теперішнього часу дійсного способу активного стану

Curo avi, atum, are - лікувати; misceo, miscui, mixtum, ere - змішувати;
solvo, solvi, solutum, ere – розчиняти; audio, iivi, itum, ire – слухати

Conjugatio (дієвідміни)	I	II	III	IV
Infinitivus	Curare	Miscere	solvere	audire
Основа praesens	cura-	misc-	solv-	audi-
Singularis	1. curo 2. cura-s 3. cura-t	1. misce-o 2. misce-s 3. misce-t	1. solv-o 2. solv-i-s 3. solv-i-t	1. audi-o 2. audi-s 3. audi-t
Pluralis	1. cura-mus 2. cura-tis 3. cura-nt	1. misce-mus 2. misce-tis 3. misce-nt	1. solv-i-mus 2. solv-i-tis 3. solv-u-nt	1. audi-mus 2. audi-tis 3. audi-u-nt

Запитання для самоконтролю

1. Дієслово має 4 форми
2. Неозначена форма дієслова має закінчення.....
3. Як визначається дієвідміна дієслів ?
4. Ознакою 1-ї дієвідміни є голосна перед закінченням неозначеної форми.....;
2-ї дієвідміни -....., 3-ї дієвідміни -.....; 4-ї дієвідміни -.....

Домашнє завдання

Перепишіть дієслова, визначте дієвідміну і основу:

Зразок: infundere - III відміна, основа -infund-.

Linire, vertere, parare, solvere, legere, dormire, scribere, aegrotare, coquere, agitare, auscultare, discere, valere, laborare, finire, docere, formare.

Перекладіть рецепти на латинську мову:

1. Візьми: Настоянки валеріани
Настоянки конвалії по 10 грам
Змішай. Видай. Познач.
2. Візьми: Рідкої витяжки калини 20 мл
Видай. Познач.
3. Візьми: Настій листків сени із 10,0-200,0
Видай. Познач.
4. Візьми: Емульсії касторової олії 300,0
Видай. Познач.

Слова для активного засвоювання

curare лікувати
signare познач
filtrare фільтрувати
dare давати
formare утворювати
agitare бовтати
amare любити
colare цідити
sterilizare стерилізувати
praeparare готувати
miscere змішувати

addere додавати
recipere брати
repetere повторювати
solvere розчиняти
contundere товкти
dividere ділити
finire закінчувати
dormire спати
audire слухати
nutrire годувати

НАКАЗОВИЙ СПОСІБ

План

1. Утворення наказового способу
2. Вживання наказової форми дієслів у рецептах
3. Допоміжне дієслово бути (Esse)
4. Форма запису дієслів у словнику

Рекомендована література:

1. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К, "Выща школа" 1989г. ст. 64-65.
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002. – с. 23-28.

1. Утворення наказового способу

У латинській мові наказовий спосіб вживається у 2-й особі однини та у 2-й особі множини. Наказовий спосіб для 2-ї особи однини дієслів **I, II, IV** дієвідмін збігається з основою теперішнього часу. При утворенні 2-ї особи однини наказового способу дієслів **III** дієвідміни, до основи теперішнього часу додається закінчення **-e**.

Форма 2-ї особи множини наказового способу усіх дієвідмін утворюється шляхом приєднання до основи теперішнього часу закінчується **-te**; у **III** дієвідміні між основою і закінченням вставляється голосний **i** короткий.

Наприклад:

Infinitivus	Основа praesens	Imperativus	
		2-га особа singularis	2-га особа pluralis
Signare	signa-	signa	signa-te
Miscere	misce-	misce	misce-te
Dividere	divid-	divid-e	divid-i-te
Diluere	dilu-	dilu-e	dilu-i-te
Audire	audi-	audi	audi-te

2. Вживання наказової форми дієслів в рецептах

В рецептах вживається наказова форма дієслів у формі другої особи однини:

Recipe (Rp.) - візьми. Цим словом починається латинська частина рецепту.

Adde - додай, **Solve** - розчини; використовуються при переліку лікарських речовин.

Misce - змішай, **Da** - видай, **Signa** - познач, **Divide** - розділи; вказівки лікаря фармацевтові про те, що зробити з названими лікарськими речовинами.

Repete - повтори; якщо за використанням рецептом необхідно приготувати ліки повторно.

3. Допоміжне дієслово бути (Esse)

Допоміжне дієслово-зв'язка **sum, esse** (бути). Теперішній час дійсного способу (praesens indicativi)

Singularis	Pluralis
1. sum (я) є	1. sumus (ми) є
2. es (ти) є	2. estis (ви) є
3. est (він, вона, воно) є	3. sunt (вони) є

1. Дієслово-зв'язка **esse** в латинській мові виконує функцію простого присудка або зв'язки при складному присудку.

Rosa flos est. Троянда - квітка.

Rosa et Chamomilla flores sunt. Троянда і ромашка - квіти.

2. Дієслово **esse** в функції простого присудка має значення "існувати", "бувати":

Sunt multae bestiae. (дослівно). Існують численні тварини.

4. Форма запису дієслів у словнику

В словнику дієслова вказані в чотирьох формах:

1. Перша особа однини теперішнього часу: curo – я лікую.
2. Друга особа однини минулого часу: curavi – вилікував.
3. Супін виражає цільове значення: curatum – щоб лікувати.
4. Неозначена форма дієслова: curare – лікувати.

На українську мову перекладається тільки неозначена форма; cura, curatum - лікувати; в словнику записані перша особа однини повністю, закінчення другої особи однини минулого часу, супіну та неозначеної форми: curo, avi, atum, are, - лікувати.

Запитання для самоконтролю

1. Які форми має наказовий спосіб?
2. Як утворюється наказовий спосіб?
3. Утворити наказовий спосіб однини і множини від таких дієслів:

Dare-....., miscere-....., dividere-....., nutrire-.....

Домашнє завдання

Утворіть наказову форму однини і множини: steriliso, are; misceo, ere; signo, are.

Перекладіть на латинську мову:

Змішай, щоб утворилась рідка мазь. Нехай буде простерилізовано. Нехай буде повторено двічі. Нехай будуть видані такі дози числом 20. Змішай, щоб утворився порошок. Нехай буде позначено. Змішай, щоб утворилась пілюльна маса. Нехай буде видано в темній посудині.

Перекладіть на латинську мову рецепти:

1. Візьми: Лізолу 9 грам
Ланоліну до 150 грам
Змішай, щоб утворилась рідка мазь.
Видай. Познач.
2. Візьми: Дерматолу 2 грама
Олії какао скільки треба
Змішай, щоб утворилась свічка.
Нехай будуть видані такі дози числом 6.
Познач.

ПРИКМЕТНИК

План

1. Загальні відомості про прикметники
2. Прикметники I-ї і II-ї відмін, їх словникова форма
3. Узгодження прикметників I і II відміни з іменниками, відмінювання цих узгоджень в називному і родовому відмінках
4. Словниковий запис прикметників

Рекомендована література:

1. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К, "Выща школа" 1989г. с. 138-139, 42-46.
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002. – с. 50-57.

1. Загальні відомості про прикметники

Прикметник це частина мови, яка виражає ознаку предмета і відповідає на питання який? яка? яке?

В латинській мові, як і в українській - прикметники змінюються за родами, відмінками і числами.

Латинські прикметники поділяються на дві групи:

- Прикметники I та II відміни.
- Прикметники III відміни.

2. Прикметники I-ї і II-ї відмін, їх словникова форма

Прикметники першої групи в називному відмінку однини мають закінчення:

Чоловічий рід - **-us, -er** жіночий рід - **-a** середній рід - **-um**.

Albus, a, um – білий, purus, a, um - чистий

M	F	N
-us	-a	-um
Albus	Alba	Album
purus	pura	purum

Прикметники жіночого роду відмінюються, як іменники жіночого роду I відміни, чоловічого і середнього роду - як іменники чоловічого і середнього роду II відміни

Відмінки Відміни, рід	1 відміна прикметників	2-га відміна прикметників	
	f	m	n
Nom	-a	-us, -er	-um
Gen	-ae	-i	-i

Albus, a, um – білий

	M	F	N
Nom	albus	alba	album
Gen	albi	albae	albi

Niger, gra, grum – чорний

	M	F	N
Nom	niger	nigra	nigrum
Gen	nigri	nigrae	nigri

В багатьох прикметників, що мають закінчення **-er**, як і в іменників буква **e** при відмінюванні випадає: в чоловічому роді в родовому відмінку однини, в жіночому і середньому роді в називному.

В інших прикметниках, що мають закінчення **-er** при відмінюванні **e** зберігається.

Наприклад: liber, libera, liberum – вільний.

3. Узгодження прикметників I і II відміни з іменниками, відмінювання цих узгоджень в називному і родовому відмінках

Прикметники вживаються з іменниками і узгоджуються з ними в роді, відмінку та числі. На відміну від української в латинській мові прикметник ставиться після означеного іменника. Наприклад словосполучення тепла вода на латинську мову переводиться: aqua tepida.

Якщо іменник і прикметники належать до однієї відміни, то вони мають однакове закінчення в називному і родовому відмінку однини.

Наприклад: tinctura amara – гірка настоянка

Nom tinctura amara

Gen tincturae amarae

Якщо іменники і прикметники належать до різних відмін, то вони відмінюються відповідно до своєї відміни (іменник за своєю відміною, а прикметник за своєю).

Наприклад: bolus alba – біла глина

Nom bolus alba

Gen boli albae

4. Словниковий запис прикметників

У словнику прикметники подаються в називному відмінку однини. Повністю наводиться форма чоловічого роду прикметника, а далі закінчення жіночого й середнього родів.

Запитання для самоконтролю

1. До 1 відміни належать прикметникироду, що мають в Nom. Sing. закінчення
2. До 2 відміни відносяться прикметники родів з закінченнями в Nom. Sing.....
3. Прикметники середнього роду мають закінчення в Nom. Sing.....
4. Відмінкові закінчення прикметників 1-ї відміни співпадають з відмінковими закінченнями іменників то їх називають

Домашнє завдання

Допишіть відмінкові закінчення, перекладіть:

Recipe: Acid..... acetylsalicylic..... 1,0

Recipe: Extract..... Frangul..... fluid20,0

Recipe: Aqu.... coct.....500 ml

Recipe: Farin..... Secalin.... 200,0

Recipe: Iod..... pur.....10,0

Переведіть на латинську мову:

Широкі зв'язки, гірка настоянка, пряма кишка, рідкі витяжки, аскорбінова кислота, косі м'язи, права лопатка, чистий вазелін, джерельна вода, гостре захворювання, житня мука, кипляча вода, поперечна зв'язка;

Візьми: Джерельної води 1000 мл.

Візьми: Листків м'яти перцевої 100 грам.

Візьми: Настій трави шалфею 200 грам

Візьми: Порошкоподібного алою 10 грам.

Візьми: Осаджену ртуть 1 грам.

☺ Слова для активного засвоювання

albus , a, um білий

niger, gra, grum чорний

flavus, a, um жовтий

dexter, tra, trum правий

sinister, tra, trum лівий

rectus, a, um прямий

aethereus, a,um ефірний

siccus, a, um сухий

fluidus, a, um рідкий

purus, a, um чистий

compositus, a,um складний

fontanus, a, um ключовий

contagiosus, a, um заразний, контагіозний

epizooticus, a, um повальний

destillatus, a, um перегнаний, дистильований

coctus, a, um кип'ячий

pulveratus, a, um порошкоподібний

praecipitatus, a, um осаджений

tritus, a, um тертий

transversus, a, um поперечний

ТРЕТЯ ВІДМІНА ПРИКМЕТНИКІВ

План

1. Прикметники III відміни, їх словникова форма
2. Узгодження прикметників III з іменниками та відмінювання цих узгоджень в називному та родовому відмінках.

Рекомендована література:

1. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К, "Выща школа" 1989г. ст. 111-115.
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002. – с. 57-60.

1. Прикметники III відміни, їх словникова форма

Прикметники III відміни залежно від кількості родових закінчень Nom. Sing поділяють на три групи:

1. Прикметники з *трьома* закінченнями: в чоловічому роді **-er**, у жіночому **-is** і в середньому роді **-e**.

Наприклад:

Saluber, salubris, salubre – цілющий, цілюща, цілюще.

Puter, putris, putre – гнилий, гнила, гниле.

Форма запису прикметників першої підгрупи в словнику така:

Acer, cris, cre – гострий

Silvester, tris, tre – лісовий

2. Прикметники з *двома* закінченнями: у чоловічому і жіночому роді в Nom. Sing мають спільне закінчення **-is**, а в середньому роді **-e**.

Наприклад:

Brevis, e - короткий

Gravis, e – важкий

Aequalis, e - рівний

Більшість прикметників другої підгрупи утворюються від основи іменників за допомогою суфіксів **-al**, і **-ar**:

Abdomen, inis n живіт, череву

abdominalis, e черевний

Costa, ae f ребро

costalis, e реберний

Occiput, itis n потилиця

occipitalis, e потиличний

3. Прикметники з *одним* закінченням для всіх трьох родів мають спільне закінчення. У Nom. Sing закінчуються на **-r**, **-s**, **-x**.

Прикметники з одним закінченням записуються у словниках, як іменники III відміни, повністю в називному відмінку однини, після чого подається закінчення родового відмінка однини разом з частиною основи. Наприклад:

Recens, ntis свіжий

Simplex, icis простий

Teres, etis круглий

Основу прикметників з трьома і двома родовими закінченнями визначають за називним відмінком однини прикметника жіночого роду, відкинувши закінчення – **is**:

Nominativus	основа
Acer, acris, acre	acr-
Saluber, salubris, salubre	salubr –
Brevis, breve	brev-

Основу прикметників з одним спільним родовим закінченням визначають за родовим відмінком однини, відкинувши закінчення – **is**:

Nominativus	Genetivus	основа
Recens	recentis	recent-
Simplex	simplicis	simplic-

Усі прикметники III відміни відмінюються, як іменники голосного типу III відміни, тобто в місцевому відмінку однини вони закінчуються на **-i**, в родовому відмінку на **-ium**. У називному і знахідному відмінках множини прикметники середнього роду закінчуються на **-ia**.

Зразки відмінювання прикметників III відміни

1. Acer, acris, acre гострий acr - основа

Casus	Singularis		
	m	f	n
Nom.	Acer	acris	acre
Gen.	acris	acris	acris

2. Frontalis, e лобний frontal - основа

Casus	Singularis	
	m,f	n
Nom.	Frontalis	frontale
Gen.	frontalis	frontalis

3. Simplex, icis простий simpl - основа

Casus	Singularis	
	m,f	n
Nom.	Simplex	simplex
Gen.	simplicis	simplicis

Відмінкові закінчення прикметників 3-ї відміни

Відмінок / Рід	Singularis			Pluralis	
	m	f	n	m, f	n
Nom	-er, -is, -s, -x, -r	-is, -s, -x, -r	-e, -s, -x, -r	-es	-ia
Gen	-is	-is	-is	-ium	-ium

Лобна кістка

Nom.	Os frontale	Singularis
Gen.	Ossis frontalis	
Nom.	Ossa frontalia	Pluralis
Gen.	Ossium frontaliū	

2. Узгодження прикметників III відміни з іменниками та відмінювання цих узгоджень в називному та родовому відмінках.

Прикметники III відміни, так само, як прикметники I і II відмін, узгоджуються з іменниками в роді, числі і відмінку. Наприклад:

tinctura simplex проста настоянка
(tinctura, ae f — настоянка; simplex, icis — простий)

morbus gravis тяжка хвороба
(morbus, i m — хвороба; gravis, e — тяжкий)

dolor acer гострий біль
(dolor, oris m — біль; acer, cris, ere — гострий)

os frontale лобна кістка
(os, ossis n — кістка; frontalis, e — лобний)

Зразки відмінювання прикметників другої групи з іменниками різних відмін

1. **Herba recens** свіжа трава

	Singularis
Nom.	herba recens
Gen.	herbae recentis

2. **Musculus brevis** короткий м'яз

	Singularis
Nom.	musculus brevis
Gen.	musculi brevis

3. **Flos silvester** лісова квітка

	Singularis
Nom.	flos silvester
Gen.	floris silvestris

Примітка: У сполученнях **herba recens** і **musculus brevis** прикметники узгоджуються з іменниками в роді, числі, відмінку, але не у відміні (*herba* — перша відміна, *recens* — третя). У сполученні **flos silvester** прикметник *silvester* узгоджується з іменником у роді, числі, відмінку і у відміні.

Запитання для самоконтролю

1. На які групи поділяються прикметники 3-ї відміни.....
2. Навести приклад прикметників з трьома закінченнями.....
3. Навести приклад прикметників з двома закінченнями.....
4. Навести приклад прикметників з одним закінченням.....
5. Як відмінюються прикметники 3 відміни.....
6. Як узгоджуються прикметники 3 відміни з іменниками 1, 2 і 3 відмін.

Домашнє завдання

Визначте рід прикметників і перекладіть: Acris, teres, commune, dorsalis, celer, nasale, quadriceps, viridis, putre, impar, officinalis, molle, salubris, simplex, vernalis, triceps.

Підберіть прикметники з правої колонки до іменників з лівої колонки, перекладіть:

А) os	ascendens
aorta	quadriceps
sapo	simplex
aether	subtilis
foramen	femoralis
musculus	nasale
nervus	occipitale
pulvis	medicinalis
solutio	letalis
dosis	viridis

Б) Візьми: Настою траву горицвіту весняного із 3-150,0
Простого сиропу 10,0
Змішай. Видай. Познач.

Візьми: Креоліну 20,0
Зеленого мила 50,0
Змішай, щоб утворилась рідка мазь.
Видай. Познач.

☺ Слова для активного засвоювання

cranialis, е черепний, краніальний
caudalis, е хвостовий, каудальний
dorsalis, е спинний, дорсальний
ventralis, е черевний, вентральний
lateralis, е боковий, латеральний
medialis, е середній
vertebralis, е хребцевий
thoracalis, е грудний
cervicalis, е шийний
lumbalis, е поперековий

simplex, icis простий
teres, etis круглий
mollis, е м'який
viridis, е зелений
sterilis, е стерильний
letalis, е смертельний
adonis, idis f горицвіт
vernalіs, е весняний
communis, е загальний, звичайний
acer, acris, acre гострий

СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИКМЕТНИКІВ

План

1. Ступені порівняння прикметників
2. Особливості утворення ступенів порівняння прикметників
3. Найважливіші терміноелементи
4. Деякі відомості про написання рецептів

Рекомендована література:

1. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К, "Выща школа" 1989г. ст. 139-141.
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002. – с. 60-64.

1. Ступені порівняння прикметників

Якісні прикметники мають **3** ступеня порівняння:

1. **Звичайну** (gradus positivus)
2. **Вищу** (gradus comparativus)
3. **Найвищу** (gradus superlativus)

Звичайна ступінь - це прикметники 1,2,3 відмін. (flavus - жовтий, longus - довгий, latus - широкий)

Вища ступінь - прикметників утворюється від основи звичайного ступеня прикметників шляхом приєднання до неї суфікса (**-ior**) для утворення форми чоловічого і жіночого родів; суфікса (**-ius**) - для середнього роду. (latus - широкий, lat-ior - ширший, lat-ius -ширше) brevis -короткий, brevior, brevius.

Вища ступінь відмінюється як 3-тя відміна прикметників.

Найвища ступінь показує найбільшу ступінь, яка утворюється шляхом приєднання до неї суфікса **-issim** і закінчення прикметників 1-ї групи для чоловічого роду- **us**; для жіночого роду **-a**, для середнього роду **-um**.

Longus (довгий), longissimus

Brevis (короткий), brevissimus

Simplex (простий), simplicissimus

Для утворення **найвищого ступеня: звичайна ступінь (основа + ior (m, f) або -ius (n))**

найвища ступінь (основа +issim, + -us (m), -a (f), -um (n).

simplex (*icis*), -issim, -us, -a, -um –найпростіший, найпростіша, найпростіше.

Прикметники закінчуються в **m** - на (**-er**), утворюють найвищу ступінь шляхом приєднання до форми називного відмінку однини суфікса **-rim** з закінченнями (*m- us, f-a, n-um*).

Acer, acris, acre – гострий;

Niger, gra, grum – чорний.

Acer +rim+us (-a, -um) - гостріший

Niger + rim + us (-a, -um) - чорніший

Прикметники цієї ступені відмінюються, як і прикметники 1-ї і 2-ї відмін.

2. Особливості утворення ступенів порівняння прикметників

Ступені порівняння від різних основ

П'ять прикметників утворюють ступені порівняння від різних основ:

bonus, a, um - добрий, хороший

malus, a, um - поганий, злий

magnus, a, um - великий

parvus, a, um - малий

multus, a, um - численний

Наприклад:

Positivus

bonus, a, um

malus, a, um

magnus, a, um

parvus, a, um

multus, a, um

Comparativus

melior, melius

reior, reius

major, majus

minor, minus

plus

Superlativus

optimus, a, um

pessimus, a, um

maximus, a, um

minimus, a, um

plurimus, a, um

Описове ступенювання

Прикметники першої та другої відмін, в яких перед закінченням **-us, -a, -um** стоїть голосний, утворюють ступені порівняння описово, тобто не за допомогою суфіксів, але за допомогою інших слів. Так *Comparativus* утворюється за допомогою прислівника **magis** (більш), а *Superlativus* – за допомогою прислівника **maxime** (найбільш), які додаються до звичайного ступеня прикметника. Наприклад:

Positivus

Varies, a, um різний

Arbuus, a, um стрімкий

Idoneus, a, um зручний

Comparativus

magis varies, a, um

magis arbuus, a, um

magis idoneus, a, m

Superlativus

maxime varies, a, um

maxime arbuus, a, um

maxime idoneus, a, m

3. Найважливіші терміноелементи

Терміном називається слово або словосполучення, яке виражає чітко окреслене поняття з будь-якої галузі науки, техніки, мистецтва. Латинську мову використовують для утворення наукової термінології.

Медична термінологія єдина в цілому світі поділяється на анатомічну, клінічну, фармакологічну.

Анатомічна термінологія в основному латинська, **клінічна** – грецька, **фармакологічна**, латинська але зустрічається в ній і грецькі слова.

Найбільш уживаніші терміноелементи.

Macro – походить від грецького macros – довгий, великий. Наприклад: macroscopicus (macro – великий, довгий, scop – бачити – ic – суфікс – us – закінчення) видимий неозбросним оком.

Micro – походить від грецького micros – малий. Наприклад: microorganismus (micro – малий, organism – організм, us - закінчення, мікроорганізм.

Auto – походить від грецького autos – сам. Наприклад autointoxicatio (auto – сам, in – в, toxic – отрута, at суфікс, io - закінчення) аутоінтоксикація.

Латинські префікси **post-, retro-** означають після, за, позаду, грецький префікс з тим же значенням – **meta**.

Наприклад: postoperativus – після операційний; retrofaryngeus – заглотковий, metastatis – вторинний осередок хвороби.

Латинський префікс **re** – означає повторення. Наприклад: redestilatus - повторно дистильований.

4. Деякі відомості про написання рецептів

В рецептах зустрічаються прикметники в вищій і найвищій ступенях порівняння: aether purissimus – найчистіший ефір, pulvis subtilissimus - найдрібніший порошок.

Запитання для самоконтролю

1. Назвіть ступені порівняння прикметників у латинській мові.
2. Як утворюється вищий ступінь порівняння прикметників?
3. Як утворюється найвищий ступінь порівняння прикметників?
4. Назвіть ступені порівняння прикметників, які утворюються від різних основ.
5. Що таке термін та медична термінологія?
6. На які групи поділяються терміни?

Домашнє завдання

Визначте до якої відміни належать прикметники:

Magnus, a, um; subtilis, e; saluber, bris, bre; latus, a, um; simplex, ias, tenuis, e; puter, tris, tre; teres, etis; purus, a, um; impar, aris; niger, gra, grum.

Утворіть ступені порівняння прикметників та перекладіть їх:

Purus, a, um; magnus, a, um; subtilis, e; parvus, a, um; tenuis, e; bonus, a, um; latus, a, um; saluber, bris, bre.

☺ Слова для активного засвоювання

longus, a, um довгий
latus, a, um широкий
ruber, bra, brum червоний
cinereus, a, um сірий
brevis, e короткий
magnus, a, um великий
parvus, a, um малий
heroicus, a, um сильнодіючий
venenum, i n отрута
subtilis, e дрібний, тонкий

narcosis, is f наркоз
gramma, atis n грам
lanolinum, i n ланолін
vaselinum, i n вазелін
saccharum, i n цукор
chelidonium, i n чистотіл
plantago, inis f подорожник
trifolium, i n трилистник
cito швидко
statim негайно

ПРИСЛІВНИК. ЗАЙМЕННИК. СПОЛУЧНИК

План

1. Утворення прислівників з прикметників
2. Ступені порівняння прислівників
3. Застосування прислівників в рецептах
4. Займенники. Вживання займенників і сполучників в рецептах

Рекомендована література:

1. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К, "Выща школа" 1989г. ст. 142-143, 160-161, 153-155,
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002. – с. 66-68; 74-78.

1. Утворення прислівників з прикметників

Прислівник - незмінна частина мови, що означає ознаку дії, і (рідко) ознаку предмета.

У латинській мові прислівники поділяються на дві групи: самостійні прислівники і прислівники, утворені від прикметників.

Самостійні прислівники: *statim* — негайно, *satis* — достатньо, *temper* — завжди тощо.

Утворення прислівників від прикметників

Від прикметників **I, II** відмін прислівники утворюються додаванням до основи прикметника закінчення **-e** або **-o**. Наприклад:

<i>lat-us, a, um</i> широкий	<i>lat-e</i> широко
<i>rect-us, a, um</i> прямий	<i>rect-e</i> прямо
<i>cit-us, a, um</i> швидкий	<i>cit-o</i> швидко

Від прикметників **III** відміни прислівники утворюються додаванням до основи прикметника закінчення **-iter**, а від прикметників, що мають закінчення **ns** за допомогою закінчення **-er**. Наприклад:

<i>grav-is, e</i> важкий	<i>grav-iter</i> важко
<i>recens, ntis</i> свіжий	<i>recent-er</i> свіжо

2. Ступені порівняння прислівників

Прислівники, що утворені від прикметників, мають ступені порівняння. У значенні вищого ступеня прислівника вживають форму вищого ступеня прикметника середнього роду (до основи додається суфікс **-ius**). Найвищий ступінь прислівника утворюється від найвищого ступеня прикметника додаванням до основи закінчення **-e**. Наприклад:

Positivus (звичайна)	Comparativus (вища)	Superlativus (найвища)
<i>longe</i>	<i>long-ius</i>	<i>longissim-e</i>
довго	довше	найдовше
<i>graviter</i>	<i>grav-ius</i>	<i>gravissim-e</i>
важко	важче	найважче

Ступені порівняння прислівників, утворених від різних основ

Positivus (звичайна)	Comparativus (вища)	Superlativus (найвища)
bene	melius	optime
добре	краще	найкраще
male	peius	peissime
погано	гірше	найгірше
multum	plus	plurimum
багато	більше	найбільше
non multum	minus	minime
мало	менше	найменше

3. Застосування прислівників в рецептах

В рецептах застосовуються прислівники:

ana	по, порівну
cito	швидко
citissime	найшвидше
gratis	безкоштовно
statim	негайно
satis	достатньо, досить
quantum satis	скільки потрібно
optime	якнайкраще
exacte	точно, докладно
exactissime	якнайточніше
subtilissime	якнайдрібніше

4. Займенники. Вживання займенників і сполучників в рецептах

Займенник - це частина мови, що вказує на предмет чи ознаку, не називаючи їх: *hie* - цей, *ille* - той, *talis* - такий. В латинській мові є ті ж займенники, що і в українській: особові, зворотні, присвійні, вказівні, відносні, питальні та інші.

В латинській мові **особові** займенники на відміну від української при дієсловах не вживаються. Я позначаю – **signo**.

Означальний займенник *talis* (такий, така) в рецептах вживається у називному відмінку множини. Наприклад: Видай таких доз числом 15 в таблетках - *Da tales doses numero 15 in tabulettis*.

Da tales doses – видай такі дози.

Сполучник - це службова частина мови, що виражає відношення між окремими членами простого та частинами складного речення. Із сполучників в термінах та рецептах вживаються:

Сурядні: **et** - **i, seu** (скорочено s.) - або. Наприклад: *cranialis et caudalis* - краніальний і каудальний; *Recipe: Radicis et rhizomatis Valerianae 50,0.* - Візьми: кореня та кореневища валеріани 50 грамів.

Підрядні: **ut** - щоб, для того щоб. Сполучник **ut** вживається в рецептах в підрядному реченні з дієсловом-присудком в умовному способі: *Misce, ut fiat solutio.* - Змішай, щоб утворився розчин.

У рецептах, вживаються такі сполучники:

et — і

que — і. Сполучник **que** завжди ставиться після слова, яке він приєднує, і пишеться разом з ним. Наприклад:

caput truncusque — голова і тулуб

aut — або. Цей сполучник сполучає два різні поняття. Наприклад:

Solve in aethere aut in spiritus. — Розчини в ефірі або спирті.

vel — або, чи

seu — тобто

Ці сполучники сполучають два рівнозначних поняття. Наприклад:

Strychnus seu Nux vomica — блювотний горіх

ut — щоб, так що. Після сполучника **ut** (щоб) вживається умовний спосіб.

Наприклад:

Misce, ut fiat pulvis. — Змішай, щоб утворився порошок.

Misce, ut fiat pilulae. — Змішай, щоб утворились пілюлі.

Примітка: Сполучник **ut** у рецептах зазвичай випускається.

Misce, fiant unguentum. Змішай, нехай утвориться мазь.

Misce, fiant suppositoria. Змішай, нехай утворяться свічки.

Запитання для самоконтролю

1. Латинські прийменники потребують двох відмінків:
2. На які групи поділяються прислівники.....
3. Який суфікс додається до прислівників в ступенях порівняння.....
4. На які групи поділяються сполучники
5. Де вживаються ці прийменники: *per, pro, ex,*.....

Домашнє завдання

Перекладіть на латинську мову:

Для наркозу; з водою;

Швидко, гостре, добре.

Видай в таблетках;

Візьми: Білої глини скільки треба;

Розчини в воді;

Змішай, щоб утворилась пілюльна маса;

Змішай з водою;

Змішай, щоб утворився розчин.

Слова для активного засвоювання

Вивчити прислівники, займенники, сполучники, що викладені вище.

ЧИСЛІВНИК ПРИЙМЕННИК, ЕЛЕМЕНТИ СИНТАКСИСУ

План

1. Загальні відомості про числівник.
2. Кількісні і порядкові числівники від 1 до 15 та 20, 50, 100, 1000
3. Римські цифри в рецептах.
4. Узгодження кількісних числівників з іменниками.
5. Числівники в рецептах.
6. Прийменники, що найчастіше вживаються у ветеринарній термінології, рецептах і вимагають знахідного чи орудного відмінків.
7. Порядок слів у латинському реченні.

Рекомендована література:

1. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К, "Выща школа" 1989г. ст. 148-150, 159-160.
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002. – с. 68-74; 78-80.

1. Загальні відомості про числівник

В латинській мові є кількісні, порядкові, розділові і прислівникові числівники:
кількісні - вказують на кількість предметів і відповідають на запитання - скільки?

порядкові вказують на порядок при рахуванні і відповідають на запитання - котрий?

розділові відповідають на питання - по скільки?

прислівникові відповідають на питання – скільки разів?

Цифри є:

римські - I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X.

арабські - 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

2. Кількісні і порядкові числівники

Кількісні:

число	M	f	n
1	unus	una	unum
2	duo	duae	duo
3	tres	tres	tria
4	quattuor	—	—
5	quinque	—	—
6	sex	—	—
7	septem	—	—
8	octo	—	—
9	novem	—	—
10	decem	—	—
11	undecim	—	—
12	duodecim	—	—

13	tredecim	—	—
14	quattuordecim	—	—
15	quindecim	—	—
20	viginti	—	—
50	quingquaginta	—	—
100	centum	—	—
1000	mille	—	—

Порядкові числівники

Primus	a, um	Перший
Secundus	a, um	Другий
Tertius	a, um	Третій
Quartus	a, um	Четвертий
Quintus	a, um	П'ятий
Sextus	a, um	Шостий
Septimus	a, um	Сьомий
Octavus	a, um	Восьмий
Nonus	a, um	Дев'ятий
Decimus	a, um	Десятий
Undecimus	a, um	Одинадцятий
Duodecimus	a, um	Дванадцятий
Tertius decimus	a, um	Тринадцятий
Quatuordecimus	a, um	Чотирнадцятий
Quintus decimus	a, um	П'ятнадцятий
Vicesimus	a, um	Двадцятий
Quingquagesimus	a, um	П'ятдесятий
Centesimus	a, um	Сотий
Millesimus	a, um	Тисячний

Кількісні числівники 1, 2, 3 мають форму роду і відмінюються ; числівники від 4 до 100 включно - не відмінюються. Кількісні числівники ставляться перед іменниками до яких вони відносяться і стоять в тому роді, числі і відмінку: unus animal - одна тварина, tres oves – три вівці.

Кількісні числівники узгоджуються з іменниками в роді, числі і відмінку, як прикметники. Наприклад: costa una – одне ребро.

Порядкові числівники мають форму роду, узгоджуються з іменниками, стоять після іменників. Digitus secundus - другий палець. Phalanx prima - перша фаланга.

Порядкові числівники узгоджуються з іменниками в роді, числі та відмінку відмінюються, як прикметники 1-ї і 2-ї відміни.

В анатомічних термінах зустрічаються порядкові числівники digitus primus - перший палець, os tertium - третя кістка.

3. Римські цифри в рецептах

Вагову кількість речовин в рецептах позначають арабськими цифрами, але рідини в кількості меншій за один грам виписують в краплях. Кількість крапель в рецептах позначають римськими цифрами, які ставимо після слова крапель –guttas (скорочено gtts).

4. Узгодження кількісних числівників з іменниками

В латинській мові кількісні числівники, які відмінюються (один, два, три, назви сотень), узгоджуються з іменниками в роді, числі та відмінку: una cellula – одна клітина; unus medicus – один лікар; unum gramma – один грам.

Порядкові числівники відмінюються за I,II відмінами іменників.

5. Числівники в рецептах

В рецептах кількісні числівники вказують кількість речовини в грамах, або частинах грама, мілілітрах, одиницях дії і краплях.

Кількість речовини пишеться арабськими цифрами.

Rp: Streptomycini sulfatis - 500000 О.Д.

Кількість речовини, що виражається в краплях - пишеться римськими цифрами зі словом guttas.

Rp: Olei Menthae guttas X.

Кількість доз пишеться арабськими цифрами, а якщо перед ними стоїть слово numero (числом) то римськими цифрами, Dentur tales doses numero 10 (нехай будуть видані такі дози числом 10). **Dentur tales doses X** (нехай буде видано десять таких доз).

Якщо ліки за даним рецептом можна отримати декілька раз то вживається *прислівниковий числівник* зі словом repete - повторити, repetatur (bis repetatur) - нехай буде повторено двічі.

6. Прийменники, що найчастіше вживаються у ветеринарній термінології, рецептах і вимагають знахідного чи орудного відмінків

Прийменник - це службова частина мови, що об'єднує слова в реченні. Латинські прийменники на відміну від українських, вживаються з іменниками в знахідному (accusativus) та орудному (ablativus) відмінках.

Прийменники зустрічаються у ветеринарній термінології та рецептах:

ad - до, для

ad usum internum - для внутрішнього вживання

ante - перед

ante operatione - перед операцією

circum - навколо

circum caput - навколо голови

contra - проти

contra rabiem - проти сказу

extra - поза

extra cor - поза серцем

inter- між

inter vertebrae - між хребцями

intra- всередині

intra cor - всередині серця

infra – під, нижче

infra femur - нижче стегна

per - через

per rectum - через пряму кишку

post - після
super (supra) – над, вище
trans - через

post operationem - після операції
super oculos - над очима
trans venam - через вену

З орудним відмінком вживаються такі прийменники:

a (ab)- від
cum – з, разом
de - про
e (ex) – з
pro – для, на, з
prae - перед
sine - без

ab costa - від ребра
cum aqua - з водою
de morbis - про хвороби
e vulnere - з рани
pro narcosi - для наркозу
prae usu - перед вживанням
sine dolore - без болю

Прийменники **in - в, на, sub - під** вживаються з двома відмінками західним та орудним. Якщо прийменникова група (прийменник разом зі словом, до якого він відноситься) відповідає на питання куди? в що? або під що? вживається знахідний відмінок. Якщо прийменникова група відповідає на питання де? в чому? або під чим? - вживається орудний відмінок: in aquam (acc.) - (куди?) - в воду; in aqua (abl.) (де?) - в воді; da in tabulettis (abl.) (в чому?) - видай в таблетках; sub cutem (acc.) (куди?) - під шкіру; sub cute (abl.) - (де?) - під шкірою.

7. Порядок слів у реченні

В реченні розрізняють головні (*підмет та присудок*) та другорядні (*додаток, означення, обставина*) члени. Ветеринарні терміни, як правило, складаються з підмета, який є означуваним словом, і одного чи кількох означень.

Означення – це другорядний член речення, що відповідає на питання **який?, чий?, котрий?**

Означення в латинських термінах (за винятком назв солей) ставиться після означуваного слова і може бути узгодженим та неузгодженим. **Узгодженим** називається означення, яке узгоджується з означуваним словом у роді, числі та відмінку.

Узгоджене означення частіше всього буває прикметником, але буває також дієприкметником та порядковим числівником. Наприклад:

Folium flavum – жовтий листок.

Означуване слово *folium* є іменником середнього роду в називному відмінку однини; означення *flavum* – прикметник середнього роду в називному відмінку однини, тобто *flavum* стоїть в тому ж роді, числі та відмінку, що *folium* і є узгодженим означенням.

Aqua cocta – кип'ячена вода.

Означуване слово *aqua* – іменник жіночого роду в називному відмінку однини; означення *cocta* – дієприкметник жіночого роду в називному відмінку однини, тобто *cocta* є узгодженим означенням до слова *aqua*.

Означення, що керується означуваним словом або прилеглим до нього, називається **неузгодженим**.

В термінах, як неузгоджене означення виступає частіше всього іменник в родовому відмінку однини або множини.

Наприклад: *folium Menthae* – лист м'яти.

Означуване слово *folium* є іменником в називному відмінку однини; означення *menthae* є іменником в родовому відмінку однини, тобто є неузгодженим означенням до слова *folium*.

Неузгоджене означення може перекладатися на українську мову прикметником.

Наприклад:

Oleum Helianthi – соняшникова олія (дослівно олія соняшника)

Massa pilularum – пілюльна маса (дослівно маса пілюль).

Особливо часто неузгоджене означення зустрічається в рецептах. Звичайно це назви лікарських засобів та лікарських рослин.

Наприклад:

Rp.: Foliorum Urticae 50,0.

Візьми: Листя кропиви 50,0 г.

При відмінюванні термінів з неузгодженим означенням воно не змінюється.

Наприклад:

Nom. Sing. Herba Absinthii – трава полину.

Gen. Sing. Herbae Absinthii – трави полину.

В латинському реченні немає суворого порядку слів. Але спостерігається такий порядок слів у простому реченні: підмет стоїть на першому місці, узгоджений з ним у числі та особі присудок – на останньому. Між підметом та присудком розміщуються другорядні члени речення (додаток, означення, обставина), причому означення, на відміну від української мови, стоїть після означуваного слова.

Наприклад:

Convallaria planta medicate est.

Convallaria (конвалія) – підмет, стоїть на першому місці, **est** (є) – присудок – на останньому місці, *planta* (рослина) – прямий додаток, *medicate* (лікарська) – узгоджене означення до прямого додатку.

Переклад: Конвалія є лікарською рослиною.

Як бачимо, при перекладі речення на українську мову, присудок ставиться відразу після підмета, означення перед означуваним словом, тобто речення набуває порядку слів, характерного для української мови

Запитання для самоконтролю

1. Кількісні числівники від до мають форму роду і відмінюються як
2. Порядкові числівники відмінюються за відмінами іменників.
3. Цифри є і
4. Прислівникові числівники відмінюються, як.....
5. В анатомічних термінах зустрічаються числівники.
6. Що Ви розумієте під узгодженим означенням?
7. Що Ви розумієте під неузгодженим означенням?
8. Який порядок слів у простому реченні?

Домашнє завдання

Перекладіть на латинську мову:

А). Перше ребро; п'ять міліграм; третя фаланга; сто грам; одна корова; тисяча коней; п'ятий хребець; десять крапель; третя кістка.

Б). Додай 100 грам кип'яченої води; Повтори ліки двічі; Видай таких доз числом 10;

Візьми: Настоянки валеріани

Настоянки конвалії по 10 грам

Напишіть рецепти на латинській мові

Візьми: Етазолу 2 грами

Білого цукру 3 грами

Змішай, щоб утворися порошок

Нехай будуть видані такі дози числом 10

Познач

Візьми: Молочної кислоти 12 грам

Іхтіолу 25 грам

Води кип'яченої до 500 мл

Змішай. Видай. Познач.

Перекладіть на латинську мову

Дай таких доз;

Нехай будуть видані такі дози

Перекладіть на латинську мову

Кип'яча вода, жовта мазь, трава звіробою, сліпа кишка, суха витяжка, олійна емульсія, листя кропиви.

Допишіть закінчення прикметників з узгодженим означенням і перекладіть:

Ligamentum lat...; musculus rect...; tinctura amar....; nervus vag...; scapula sinister...; aqua coct....

Слова для активного засвоювання

Вивчити числівники, що викладені вище.

КОРОТКІ ВІДОМОСТІ ПРО РЕЦЕПТ

План

1. Поняття про рецепт
2. Структура рецепта та правила виписування
3. Основні рецептурні скорочення
4. Додаткові надписи в рецептах

Рекомендована література:

1. Буркат А.П. "Латинский язык и основы ветеринарной терминологии", К, "Выща школа" 1989г. с.
2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002. – с. 80-97.

1. Поняття про рецепт

Рецепт - це письмове звернення лікаря до фармацевта з проханням приготувати лікарський засіб з зазначенням способу застосування.

Рецепти виписуються на стандартних бланках, розбірливо, без виправлень, кульковою ручкою або чорнилом. Рецепти пишуться латинською мовою в родовому відмінку.

2. Структура рецепта та правила виписування

Inscriptio (напис) - перша частина рецепту - штамп лікувальної установи, адреса, номер телефону, відомості про хвору тварину, вид і номер, дата виписування рецепту, прізвище та ініціали лікаря, який виписав рецепт.

Invocatio - друга частина рецепту - (звернення лікаря до фармацевта). Пишеться на латинській мові і починається словом *Recipe (Rp)*: в наказовій формі.

Designatio materialium - третья частина рецепту (основна матеріальна). Перелік лікарських речовин, що входять до складу лікарського засобу, їх доза. Кожна речовина пишеться з нового рядка в родовому відмінку однини або множини.

Rp: Acidi acetylsalicylici 5,0

(Візьми: Ацетилсаліцилової кислоти 5,0)

Після назви лікарського засобу з правого боку бланка ставиться вагова кількість його в знахідному відмінку (в грамах, міліграмах, літрах, мілілітрах або одиницях дії).

Rp: Acidi acetylsalicylici 10,0

Rp: Streptomycini sulfatis 500 000 О.Д.

Rp: Olei Menthae gtt. X

Якщо лікарські речовини виписуються в однакових кількостях то їх кількість вказується тільки один раз – після назви останньої речовини (**ana (aa) – порівну**).

Rp: Olei camphorati

Olei Hyoscyami

Chloroformii aa 15,0

Рецепти бувають прості і складні.

Простим – називається рецепт в якому виписується тільки одна лікарська речовина.

Recipe: Tincturae Belladonnae 10 ml

Da. Signa внутрішньо по 5 крапель 3 рази на день

Складним – називається рецепт коли до складу лікарських препаратів входить дві або більше лікарських речовин.

Recipe: Tincturae Valerianae

Tincturae Convallariae ana 25,0

Misce. Da. Signa. По 25 крапель 3 рази на день.

В складному рецепті **Designatio materialium** є такі частини:

а) **basis** – основна речовина за допомогою якої лікар хоче досягнути головного терапевтичного ефекту;

б) **remedium adjuvans** – допоміжна речовина, яка посилює або послаблює дію основної речовини;

в) **remedium corrigens** - виправляюча речовина, яка виправляє смак або запах ліків.

г) **remedium constituens** – формоутворююча речовина, яка надає лікам твердої, м'якої або рідкої форми.

Subscriptio – четверта частина рецепта містить вказівки фармацевту про виготовлення і видачу лікарських засобів (змішай, отримай певну лікарську форму, в чому видають, скільки доз видають).

Misce. Da. Signa –Змішай. Видай. Познач.

Misce ut fiat unguentum –Змішай, щоб утворилась мазь.

Da in charta cerata. –Видай в воценому папері.

Dentur tales doses numego 10. –Нехай будуть видані такі дози числом 10.

Signatura п'ята частина рецепту - позначення, в якому вказується детально спосіб вживання ліків. Пишеться після слова signa на рідній мові.

Nomen et sigillum medici personale шоста частина рецепту – підпис лікаря і його особиста печатка. Рецепт завершується підписом лікаря, інколи печаткою лікувального закладу (отрути, сильнодіючі речовини).

3. Основні рецептурні скорочення

В рецептах допускаються загальноприйняті скорочення слів і виразів.

<i>Recipe</i>	Rp.	Візьми
<i>Misce. Da. Signa</i>	M.D.S.	Змішай. Видай. Познач.
<i>Misce ut fiat</i>	M.f	Змішай, нехай утвориться.
<i>Dentur tales doses numego</i>	D.t.d.n	Нехай будуть видані такі дози числом.
<i>Da tales doses</i>	D.t.d.	Видай таких доз
<i>Ana</i>	āā	По, порівну.
<i>Quantum satis</i>	q.s.	Скільки потрібно.

4. Додаткові надписи в рецептах

- На одному бланку повинно бути не більше двох рецептів;
- Ставиться значок між рецептами (#);
- Якщо ліки треба приготувати швидко - в верхньому правому кутку (**cito** - швидко, або **citissime** - дуже швидко);
- Якщо по даному рецепту необхідно отримати ліки двічі (**repete** - повтори, або **repetatur** - нехай буде повторено).

Запитання для самоконтролю

1. Що таке рецепт?
2. Назвіть структуру рецепту?
3. Охарактеризуйте третю частину рецепту.
4. Охарактеризуйте додаткові надписи в рецептах.
5. Охарактеризуйте основні скорочення в рецептах

Домашнє завдання

1. **Прочитайте і перекладіть рецепти на українську мову:**

Rp: Solutionis Kalii permanganatis 0,1% - 500 ml

D.S. зовнішньо

Rp: Olei icoris 30 ml

Gelatosae 15,0

Aquae destillatae ad 200,0

M.f. emulsum.

D.S внутрішньо.

2. **Перекладіть рецепти на латинську мову:**

Візьми: Анальгін 0,5 грама

Нехай будуть видані такі дози числом 10 в таблетках.

Познач.

Візьми: Настою трави подорожника із 10,0 – 100,0

Видай. Познач.

Візьми: Відвару кори дуба з 20,0-200,0

Видай. Познач.

Візьми: Норсульфазолу 0,5

Видай 10 таких доз в таблетках.

Познач.

ТЕСТ № 1

1. Напишіть слова латинськими літерами дані в українській транскрипції:

1.1. Капут	1.6. Тораке
1.2. Кутіс	1.7. Квадратус
1.3. Артикуляціо	1.8. Цинкум
1.4. Аркус	1.9. Сангвіс
1.5. Ринітіс	1.10. Трицепс

2. Зробіть переклад слів:

2.1. Корова	2.9. Губа
2.2. Спина	2.10. Візьми
2.3. Хвіст	2.11. Порошок
2.4. Собака	2.12. Вода
2.5. Таз	2.13. Корінь
2.6. Коза	2.14. Квітка
2.7. Настоянка	2.15. Насіння
2.8. Розчин	

3. Визначте відміну іменників:

3.1. Farinae, ae, f	3.6. Quercus, us, f
3.2. Cortex, icis, m	3.7. Bolus, i, f
3.3. Emulsum, i, n	3.8. Gramma, atis, n
3.4. Ovis, is, f	3.9. Corpus, oris, n
3.5. Caries, ei, f	3.10. Rabies, ei, f

4. Поставте іменники в родовий відмінок:

4.1. Scapula, ae, f	4.6. Articulus, i, m
4.2. Scabies, ei, f	4.7. Bucca, ae, f
4.3. Sapo, onis, m	4.8. Caput, itis, n
4.4. Nitras, atis, m	4.9. Clavicula, ae, f
4.5. Abomasum, i, n	4.10. Dosis, is, f

5. Перекладіть на латинську мову:

- 5.1. Візьми: Настоянки конвалії (Convallaria, ae, f) 50,0
Видай. Познач.
- 5.2. Візьми: Настоя кропиви (Urtica, ae, f) 100,0
Видай. Познач.
- 5.3. Візьми: Розчину глюкози (Glucosum, i, n) 10 % - 200,0
Видай у флаконі.
Познач.

Пройти
тест ще раз

ТЕСТ № 2

1. Утворіть наказовий спосіб однини і множини:

1.1. Filtrāre	1.6. Dormīre
1.2. Servāre	1.7. Finīre
1.3. Concindēre	1.8. Signāre
1.4. Dividēre	1.9. Sterilisāre
1.5. Repetēre	1.10. Contundēre

2. Зробіть переклад на латинську мову:

2.1. Розчиняти	2.11. Сірий
2.2. Слухати	2.12. Пряма
2.3. Ділити	2.13. Боковий
2.4. Цідити	2.14. Ефірний
2.5. Давати	2.15. Складний
2.6. Бовтати	2.16. Чистий
2.7. Брати	2.17. Поперечний
2.8. Чорний	2.18. Довгий
2.9. Закінчувати	2.19. Каудальний
2.10. Лівий	2.20. Червона

3. Визначте дієвідміну дієслів:

3.1. Curāre	3.6. Coquēre
3.2. Vidēre	3.7. Dividēre
3.3. Tegēre	3.8. Dāre
3.4. Audīre	3.9. Colāre
3.5. Miscēre	3.10. Finre

4. Визначте ступінь порівняння прикметників:

4.1. Longior	4.4. Brevis
4.2. Parvus	4.5. Minor
4.3. Minima	4.6. Magnum

5. Утворіть родовий відмінок однини прикметників:

5.1. Latus, us, a	5.4. Niger, gra, grum
5.2. Medius, um, a	5.5. Rectus, a, um
5.3. Frontalis, e	5.6. Simplex, icis

6. Перекладіть на латинську мову:

Візьми: Розчину глюкози (Glucosum, i, n) 20% - 200,0

Простерелізуй!

Видай. Познач.

Візьми: Чистого йоду (Iodum, i, n) 0,1

Йодиду натрію (Natrium, i, n jodidum, i, n) 1,0

Дистильованої води до 10,0

Змішай. Видай. Познач.

Візьми: Порошку ксероформу (Xeroformium, i, n) 30,0

Видай. Познач.

Пройти тест ще раз

ТЕСТ № 3

1. Визначте частину мови:

Aegroto, are	divido, visi, visum, ere
aether, eris, m	encephalon, i, n
benzoas, atis, m	flavus, a, um
chorda, ae, m	glossa, ae, f
albus, a, um	medicus, i, m

2. Визначте відміну іменників та утворіть родовий відмінок однини:

lympha, ae, f	nasus, i, m
lactas, atis, m	oedema, atis, n
mentholum, i, n	rhizoma, atis, n
nephros, i, m	series, ei, f
infectio, onis, f	mucilago, inis, f

3. Зробіть переклад:

лопатка	відвар
вода	кислота
листок	кодеїн
кишка	настій
квітка	корова
вісім	курка
зелене	кропива
білий	трава
сто	мазь
борошно	розчин

4. Дайте характеристику четвертої частини рецепту.

5. Перекладіть рецепти:

5.1. Візьми: Ацетилсаліцилової кислоти (Acidum acetylsalicylicum) 5,0
Видай. Познач. Внутрішньо

5.2. Візьми: Порошку листків наперстянки (Digitalis) 4,0
Муки житньої і

Води кип'яченої скільки треба
Змішай, щоб утворився болус
Видай. Познач. Внутрішньо

5.3. Візьми: Неоміцину (Neomycinum) 1,0
Вазеліну до 10,0

Змішай щоб утворилась мазь
Зовнішньо. Видай. Познач.

6. Перекладіть словосполучення:

Misce. Da. Signa	spiritus aethylici
Fructus foeniculi	bolus alba
Natrii bromidum	Recipe: Solutionis Glucosi 10% - 200,0
In ampullis	Misce ut fiat unquentum
sapo viridis	Herba Urticae

Пройти
тест ще раз

A

a, ab (abl.) *від*

aa, ana *порівну, по*

abdomen, inis *n живіт, черево*

abdominalis, e *черевний*

abductio, onis *f відведення*

abductor, oris *m відвідний м 'яз*

abomasum, i *n сичуг*

abscessus, us, *m нарив, абсцес*

absinthium, i *n полин*

absorbeo, sorbui, sorptum, ere *2 поглинати*

accessorius, a, um *додатковий*

acer, acris, acre *гострий*

acetas, atis *m ацетат*

aceticus, a, um *оцтовий*

acetylsalicylius, a, um *ацетилсалициловий*

acidum, i *n кислота*

acromion, i *n акроміон, округле підвищення*

actio, onis *f дія*

acus, us *f голка*

acusticus, a, um *слуховий*

acutus, a, um *гострий, гострокінечний*

ad (acc) *до, для*

addo, didi, ditum, ere *3 добавляти*

adduco, duxi, ductum, ere *3 приводити*

adductio, onis *f приведення*

adenitis, idis *f мит*

adenoviralis, e *аденовірусний*

adeps, ipis *m, f жир*

adeps suillus *свинячий жир*

adhibeo, ui, itum, ere *2 використовувати, вживати*

adiuvans, tis *допомагаючий, допоміжний*

adonis, idis *f горицвіт*

adonis vernalis *горицвіт весняний*

adrenalinum, i *n адреналінд*

aeger, gra, grum *хворий*

aegroto, avi, atum, are *1 хворіти*

aegrotus, a, um *хворий*

aequalis, e *рівний*

aeque, *однаково, стільки ж, справедливо*
aer, aeris *т повітря*
aethazolum, *і п етазол*
aether, eris *т ефір, повітря*
aethereus, *а, ум ефірний*
aethylicus, *а, ум етиловий*
aethylium, *і п етил*
agalactia, *ae f відсутність молока*
agito, avi, atum, are *спонукати, збовтувати*
agnus, *і т ягня*
ala, *ae f крило*
albus, *а, ум білий*
aliquantus, *-а, -ит деякий, досить великий, достатній*
alimentum, *і п їжа*
alo, ui, itum, ege *з жити*
aloe, es *f алое*
alte *високо*
althaea, *ae f алтей*
altus, *а, ум високий*
alveolus, *і т комірочка*
amarus, *а, ум гіркий*
amidopyrinum, *і п амідопірин*
aminazinum, *і п аміназин*
ammonium, *і п амоній*
amo, avi. atum, are *1 кохати*
amoeba, *ae, f амеба*
ampulla, *ae, f ампула*
amygdala, *ae f мигдаль*
amylum, *і п крохмаль*
ana (скор. aa) *порівну, по*
anaemia, *ae f малокрів'я*
anaesthesium, *і п анестезія*
analginum, *і п анальгін*
 analis, *e задньопрохідний*
anas, atis *f качка*
ancylostoma, atis *п анцилостома*
aneurysma, atis *п розширення артерії, аневризма*
angion (гр.) *судина*
angina, *-ae f горлова жаба, ангіна*
angulus, *і т вугол*
anhydrus, *а, ум безводний*
animal, alis *п тварина*
anisum, *і п анис*

annus, *i m рік*
 ante (ace) *перед, до*
 anterior, ius *передній*
 anthrax, acis *m сибірська язва*
 anus, *i m задній прохід*
 aperio, perui, pertum, ire *відчиняти*
 apertura, ae *f отвір*
 aphthae epizooticae pl. *ящур*
 appareo, parui, praetem, ere 2 *з 'являтися, бути ясним, очевидним*
 appropinquo, avi, atum, are 1 *наближатися*
 apud *біля, при*
 aqua, ae *f вода*
 aquaeductus, us *m водопровід*
 aquosus, a, um *водний*
 arbor, aris *f дерево*
 arcanus, a, um *таємний, таємничий*
 arcus, us *m дуга, лук*
 arenarius, a, um *піщаний*
 argentum, *i n срібло*
 arhythmicus, a, um *аритмічний*
 arsenas, atis *m арсенат*
 arsenicosus, a, um *миш'яковистий*
 arsenicum, *i n миш'як*
 arsenicus, a, um *миш'яковий*
 arsenis, atis *m арсеніт*
 arteria, ae *f артерія*
 arthritis, idis *f артрит, ломота в суглобах*
 arthron, *i n суглоб*
 articularis, e *суглобовий*
 articulatio, onis, *f суглоб*
 articulus, *i m суглоб*
 ascendens, tis *висхідний*
 ascendo, di, nsum, ere 3 *зходити, підійматися*
 ascorbinicus, a, um *аскорбиновий*
 asinus, *i m осел, віслук*
 asper, era, erum *шорсткий, грубий*
 astrum *i n зірка*
 atlas, antis *m перший шийний хребець, атлант*
 atonia, ae */атонія, в 'ялість*
 atrium, *i n передпокій*
 atrium cordis *передсердя*
 atropinum, *i n атропін*
 attente *уважно*

attineo, tinui, tentum, ere 2 міцно тримати, утримувати

audio, ivi, itum, ire 4 слухати, чути

auditus, us *m* слух

auricularis, e вушний

auris, is *f* вухо

aurum, i *n* золото

auscultatio, onis *f* вислуховування

ausculto, avi, atum, are 1 вислуховувати

aut... aut або... або

autem але, напроти

autihaemotherapia, ae *f* гемотерапія

В

басса, ae *f* ягода

bacillus, i *m* паличка, бацила

bacterium, i *n* бактерія

baculus, i *m* палка

barium, i *n* барій

basis, is *f* базис, основа

belladonna, ae *f* красавка, беладонна

bene добре

benzoas, atis *m* бензоат

benzoicus, a, *шп* бензойний

benzylpenicillinum, i *n* бензилпеницилін

betula, ae береза

bibo, ere 3 пити

biceps, cipitis двоглавий

biomycinum, i *n* біоміцин

bios (гр.) життя

bismuthum, i *n* вісмут

bolus, i *f* глина

bolus, i *m* велика пілюля, болюс

bonus, a, *um* добрий

boricus, a, *um* борний

borum, i *n* бор

bovinus, a, *um* бичачий

brachialis, e плечовий

brachium, i *n* тече

brevis, e короткий

bromidum, i *n* бром

bronchiolus, i *m* броніола

bronchitis, idis *f* запалення бронхів

brucella, ae *f* бруцела

brucellosis, *is f* бруцельоз
 bucca, *ae f* щока
 bulbus, *i t* цибулина, бульба
 bulbus oculi *очне яблуко*
 butadionum, *i n* бутадіон
 butyrum, *i n* масло

С

sasaо *какао*
 cado, cecidi, casum, *ere 3* падати, гинути
 caecus, *a, um* сліпий
 caesura, *ae f* рубання; стинання
 calcar, *aris n* шпора
 calcium, *i n* кальцій
 calor, *oris t* теплота, жар
 camphora, *ae f* камфора
 camphoratus, *a, uni* камфорний
 canalis, *is t* канал
 cannabis, *is f* конопля
 capillaris, *e* волосяний, капілярний
 capillus, *i t* волосина
 capsula, *ae f* капсула, сумка
 caput, *itis n* голова
 carbo, *onis t* вугілля
 carbogenium, *i n* вуглець
 carbolicus, *a, um* карболовий
 carbonas, *atis t* карбонат
 cardialis, *e* серцевий
 caries, *ai f* гнилість
 carolinus, *a, um* карловарський
 carpalis, *e* зап'ястковий
 carpus, *i t* зап'ясток
 cartilago, *inis f* хрящ
 carum, *carvi n tm*
 catarrhalis, *e* катаральний
 cauda, *ae f* хвіст
 caudalis, *e* хвостовий
 causa, *ae f* причина, випадок
 causticus, *a, um* каустичний
 caute *обережно*
 cavum, *i p* порожнина
 cavus, *a, um* порожній, порожнистий
 celebr, *bris, bre* знаменитий, відомий

celer, eris, ere *швидкий*
 cellula, ae *f клітинка*
 cellularis, e *клітинний*
 centigramma, atis *n сантиграм, сота частина грама*
 centum (числ.) *сто*
 ceratum, i *n воскова мазь, восковий пластир*
 ceratus, a, um *навощений*
 cerebrum, i *n мозок*
 cervicalis, e *шийний*
 cervix, icis *f шия, шийка*
 chamomilla, ae *f ромашка*
 charta, ae *f папір*
 chelidonium, i *n чистотіл*
 china, ae *f хіна*
 chirurgus, i *m хірург*
 chloraluin hydratum, i *n хлоралгідрат*
 chloraminum, i *n хлорамін*
 chloridum, i *n хлорид*
 chloroformium, i *n хлороформ*
 chlortetracyclinum, i *n хлортетрациклін*
 chlorum, i *n хлор*
 chole, es *f жовч*
 chondros (гр.) *хрящ*
 chorda, ae *f струна, хорда*
 chronicus, a, um *хронічнє*
 cilium, i, n *вія*
 cinereus, a, um *сірий, попелястий*
 circulus, i *m круг, кружок*
 circum (асс.) *навколо*
 circumductio, onis *f обведення*
 cito *швидко*
 citras, atis *m цитрат*
 citus, a, um *швидкий*
 clausus, a, um *зачинений*
 claviculla, ae *f ключиця*
 coctus, a, um *кип'ячений*
 cossux, ugis *m зозуля*
 codeinum, i *n кодеїн*
 coeliacus, a, um *черевний*
 cena (coena), ae *f обід*
 coertus, a, um *розпочатий*
 coeruleus, a, um *синій*
 coffeinum, i *n кофеїн*

collega, ae m *товариш, співробітник*
 colligo, avi, atum, are 1 зв 'язувати, з 'єднувати
 collum, i n *шия*
 complexus, us m *комплекс*
 comito, are *супроводжувати*
 compono, posui, positum, ere 3 *складати, утворювати*
 concido, idi, isum, ere 3 *подрібнити*
 confimdo, fudi, fiisum, ere 3 *перемішати, об'єднати*
 contundo, tudi, tu(n)sum, ere 3 *товкти, роздрібнювати, розтирати*
 contineo, tinui, tentum, ere 2 *тримати в собі, запитати, затримувати, стримувати*
 colo, avi, atum, are 1 *проціджувати, очищати (ceram, aquam; aurum); просіювати (aliquid cribro)*
 colon, i n *обвідна кишка*
 coloratus, a, um *забарвлений*
 columna, ae f *стовп*
 commissura, ae f *спайка, з'єднання*
 communicatio, onis f зв 'язок, повідомлення
 communis, e *загальний, звичайний*
 compactus, a, um *міцний*
 comparo, avi, atum, are 1 *порівнювати*
 compensatio, onis f *відшкодування, компенсація*
 complexus, us m *комплекс*
 compositus, a, um *складний*
 compressus, a, um *стиснутий*
 concavo, avi, atum, are 1 *видовбувати; згинати, зігнути, вигинати*
 concentratus, a, um *концентрований*
 concha, ae f *раковина, перлина, мушля*
 concretio, oni, f *зрошення*
 conjugo, junxi, junctum, ere 3 *присєднувати, посєднувати*
 consilium, ii n *порада, рада, згода, план*
 constituens, tis *формоутворювальний*
 consto, stiti, statum, are 1 *складатися*
 contagiosus, a, um *заразний, контагіозний*
 contero, trivi, (terui), triitum, ere *розтирати, розтерти, стовкти*
 contra (acc.) *проти, напроти*
 contractio, onis f *спазм, скорочення*
 contraho, xi, ctum, ere 3 *зтягувати, скорочувати*
 contusio, onis f *удар*
 convalesco, valui, -, ere 3 *одужувати*
 convallaria, ae f *конвалія*
 coquo, xi, ctum, ere 3 *варити*
 cor, cordis n *серце*
 coracoideus, a, um *клювоподібний*

cornu, us *n* ріг
 comutus, a, um *рогатий*
 corpus, oris *n* тіло
 corona, -ae *f* корона
 corrigens, tis *виправляючий*
 corrigo, rexi, rectum, ere *виправляти*
 corruptio, onis *f* псування, обман, підкуп
 cortex, icis *m* кора
 costa, ae *f* ребро
 costalis, e *реберний*
 cranialis, e *черепний*
 cranium, i *n* череп
 creber, bra, brum *частий*
 cribro, avi, atum, are 1 *просіювати*
 crista, ae *f* гребінь
 criticus, a, um *критичний, переломний*
 crus, cruris *n* гомілка, ніжка
 cujus, -a, um *чий*
 culter, tri *m* ніж
 cum (abl.) 3, *разом із*
 suprum, i *n* мідь
 curo, avi, atum, are 1 *лікувати, піклуватися*
 cutaneus, a, um *шкіряний*
 cutis, is *f* шкіра
 cystis, is *f* міхур
 cytus, i *m* клітина

D

de (abl) *про, від*
 debeo, ui, itum, ere 2 *бути винним: заборгувати*
 decigramma, atis *n* дециграм, десята частина грама
 decoctum, i *n* відвар
 deferens, tis *виносний*
 defero, detuli, delatum, deferre *зносити, виносити*
 deltoideus, a, um *дельтоподібний*
 demonstro, avi, atum, are 1 *показувати*
 demum *adv* тільки, лише, а саме
 dentatus, a, um *зубчастий*
 depressor, oris *m* опускаючий м'яз
 depuratus, a, um *очищений*
 derma, atis *n* шкіра
 dermatolum, i *n* дерматол
 descendens, tis *низхідний*

designatio, *onis f* позначення
 destillatus, *a, um* перегнаний, дистильований
 dexter, *tra, trum* правий
 diaphragma, *atis n* діафрагма
 dico, *xi, ctum, ere 3* говорити, називати
 dies, *ei f, m* строк, день
 difficilis, *e* важкий
 digestivus, *a, um* харчотравний
 digitalis, *is f* наперстянка
 digitus, *i m* палець
 dignosco (*dinosco*), *gnovi, gnotum, ere 3* розпізнавати, розрізняти
 dilutus, *a, um* розведений
 diploë, *ës f* губчаста речовина кістки
 discipulus, *i m* учень
 disco, *didici, ere 3* вчитися
 diureticus, *a, um* сечогінний
 diversus, *a, um* різний
 divido, *visi, visum, ere 3* розділяти
 divitiae, *arum, f pl.* багатство
 do, *dedi, datum, are* давати
 doceo, *ui, ctum, ere 2* вчити, навчати
 doctus, *a, um* вчений
 doleo, *ui, itum, ere* хворіти
 dolor, *oris, m* біль
 domesticus, *a, um* домашній
 domus, *us f* дім, хата
 dormio, *ivi, itum, ire 4* спати
 dorsalis, *e* спинний, тильний
 dorsum, *i, n* спина
 dosis, *is f* доза
 ductus, *us, m* хід, протік
 dum *доки*
 duo, *dare, duo* два
 duodeni, *ae, a* по дванадцять
 duodenum, *-i n* дванадцятипала кишка
 duplex, *icis* подвійний
 durus, *a, um* твердий, міцний

Е

e, *ex (abl.)* із, від
 echinococcus, *i m* ехінокок
 ego *я ридати, голосити*
 elasticus, *a, um* еластичний

electuarium, *i n кашка (лік. форма)*
 emulsio, onis *f емульсія*
 emplastrum, *i n пластр*
 emulsum, *i n емульсія*
 encephalon, *i n головний мозок*
 enteron, *i n кишка*
 epigastricus, *a, um надчеревний*
 epizooticus, *a, um повальний*
 equinus, *a, um кінський*
 erysipelas, *atis n розжа*
 erythromycinum, *i n еритроміцин*
 esophagus, - *i, t стравохід*
 ethmoidalis, *e решітчатий*
 eucalyptus, *i f евкаліпт*
 evasio, onis *f відхід*
 ex, e (abl.) *із*
 exacte *точно*
 exactus, *a, um точний*
 excipio, serpi, sertum, ere *3 виймати, вийнятиє, витягати, витягувати; поглинати*
 excito, avi, atum, are *1 збуджувати*
 exitus, us *t кінець*
 experimentum, *i n дослід, експеримент*
 expiro, avi, atum, are *1 видувати, видихати*
 extensor, oris, *t розгинач (м'яз)*
 extemus, *a, um зовнішній*
 extra (acc.) *поза, за*
 extractum, *i, n витяжка, екстракт*
 extrauterinus, *a, um позаматковий*
 extremitas, atis, *f кінцівка, кінець*
F
 facies, ei, *f лице, поверхня*
 facio, faci, factum, ere *робити*
 factitius, *a, um штучний*
 farina, ae *f мука*
 fascia, ae *f пов'язка, оболонка м'язів*
 fasciola, ae *f печінковий сисун*
 febris, is *f гарячка*
 fel, fellis *n жовч*
 felix, icis *щасливий*
 felleus, *a, um жовчний*
 femoralis, e *стегновий*
 femur, oris *n стегно*
 ferrum, *i n залізо*

fetus (foetus), us *m* зародок
 fibrosus, a, um волокнистий
 fibula, ae *f* малогомілкова кістка
 filtratio, onis *f* фільтрація
 filtro, avi, atum, are проціжувати, фільтрувати
 finio, ivi, itum, ire 4 закінчувати, кінчати
 fio, factus sum, fieri робитися, утворюватися, виходити
 flavacridinum, i *n* флавакридин
 flavus, a, um жовтий
 flexio, onis *f* згинання
 flexor, oris *m* згинач (м'яз)
 flos, floris *m* квітка
 fluidus, a, um рідкий
 foeniculum, i *n* кріп
 foedus, a, um гидкий, мерзотний
 folicus, a, um фолієвий
 folium, i *n* листок
 fons, fontis *m* джерело
 fontanus, a, um джерельний
 foramen, inis *n* отвір
 forma, ae *f* форма, образ
 formo, avi, atum, are 1 утворювати, виготовляти
 fortis, e хоробрий, міцний
 fortiter сильно
 fossa, ae *f* рів, яма, ямка
 fossula, at *f* ямочка
 fovea, az *f* яма
 fractura, ae *f* перелом
 frangula, ae *f* крушина
 frons, frontis *f* лоб
 frontalis, e лобний
 fructus, us *m* плід
 functio, onis *f* функція, відправлення
 fungus, i *m* гриб
 firunculus, i *m* чирій, фурункул
 fuscus, a, um темного кольору; непрозорий
 fusio, onis *f* витік

G

ganglion, i *n* нервовий вузол
 gaster, tris *f* шлунок
 gastricus, a, um шлунковий
 gastritis, idis, *f* запалення шлунка

gelatina, ae, *f* желатин
 gelatinosus, a, um желатиновий
 gelatosa, ae, *f* желатоза
 gelu, us, *n* мороз, лід
 gemma, ae, *f* брунька (бот.)
 genesis, is, *f* походження, виникнення
 gentiana, ae, *f* горечавка
 genu, us, *n* коліно
 genus, genesis, *n* рід
 giganticus, a, um велетенський
 gingiva, ae, *f* ясна
 glandula, ae, *f* залоза
 glossa, ae, *f* язик
 gluconas, atis, *t* глюконат
 glucosum, i, *n* глюкоза
 glutaеus, a, um сідничний
 Glycyrrhiza, ae, *f* солодка
 gracilis, e тонкий, стрункий
 Graecus, a, um грецький
 gramen, inis, *n* трава
 gramma, atis, *n* грам
 granulоsus, a, um гранульозний, зернистий
 graviditas, atis, *f* вагітність
 grex, gregis, *t* стадо
 grippus, i, *t* грип
 gutta, ae, *f* краплина

Н

habeo, ui, itum, ere 2 мати
 haema, atis, *n* кров
 helianthus, i, *n* соняшник
 helichrysum, i, *n* безсмертник
 helminthosis, is, *f* гельмінтоз
 hepar, atis, *n* печінка
 hepatitis, idis, *f* запалення печінки
 herba, ae, *f* трава
 herpes, etis, *t* лишай
 hexachloranum, i, *n* гексахлоран
 hic, haec, hoc цей, ця, це
 hic тут
 hippophae, es *f* обліпиха
 hirudo, inis, *f* п'явка
 histologia, ae, *f* гістологія, вчення про тканини

histos, i, m (гр.) *тканина*
 homo, inis, m *людина*
 humerus, i, m *плече*
 hydrargyrum, i, n *ртуть*
 hydrocarbonas, atis, m *гідрокарбонат*
 hydrochloricus, a, um *хлористоводневий*
 hydrochloridum, i, n *гідрохлорид*
 hydrogenium, i, n *водень*
 hydros, is, m *водянка*
 hydrotartras, atis, m *гідротартрат*
 hydroxydum, i, n *гідроксид*
 hygiēna, ae, f *гігієна*
 hyoideum *під'язиковий*
 hyoscyamus, i, m *блекота*
 hypericum, i, n *звіробій*
 hypertonia, ae, f *підвищений тиск*
 hypofunctio, onis, f *знижена функція*
 hypogastricus, a, um *підчеревний*
 hypogastrium, i, n *підчеревна ділянка*
 hypophysis, is, f *придаток, гіпофіз*
 hypotonia, ae, f *знижений тиск*
 hystera (гр.) *матка*

I

ichthyolum, i, n *іхтіол*
 iecur, oris, n *печінка*
 ieium, i, n *порожня кишка*
 igitur *адже, отже*
 ile, is n (pi. *ilia, ium*) *черевна клубовина, черевна ділянка*
 ileum, i, n *клубова кишка*
 iliacus, a, m *клубовий, здухвинний*
 ilium, i *клубова кістка*
 impar, aris *нерівний, непарний*
 improbus, a, m *негідний, дурний, безсоромний*
 in (acc., abl.) *в, на*
 incisivus, a, um *різцевий*
 inservio, ivi (ii), itum, ire *4 служити; піклуватися*
 insicura, ae *вирізка*
 infectio, onis *f зараження, інфекція*
 infectiosus, a, um *інфекційний*
 inferior, ius *нижній*
 inflammatio, onis *f запалення*
 influenza, ae *f інфлюєнца, грип*

infra (acc.) *під, нижче*
infusum, *i n* *настій (водний)*
iniectabilis, *e in* *'екційний*
iniectio, *onis f* *вливання, ін 'екція*
initium, *i n* *початок*
inscriptio, *onis f* *надпис*
insectum, *i n* *комаха*
inspiratio, *onis f* *вдих*
inspiratus, *a, um* *вдихальний*
inter (acc.) *між, перед*
intercostalis, *e* *міжреберний*
interdum *інколи*
internus, *a, um* *внутрішній*
interosseus, *a, um* *міжкістковий*
intestinum, *i n* *кишка*
intoxicatio, *onis f* *отруєння*
intra (acc.) *всередину*
intracutaneus, *a, um* *внутрішньошкіряний*
intramuscularis, *e* *внутрішньом 'язовий*
intravenosus, *a, um* *внутрішньовенний*
intro *входить*
inula (ae) *helenium* *дев 'ясил великий*
iodidum, *i n* *йодид*
iodoformium, *i n* *йодоформ*
iodum, *i n* *йод*
is, ea, id *той, та, те; він, вона, воно*
ischiadicus, *a, um* *сідничний*
ischium *i n* *сіднична кістка*
iugularis, *e* *яремний*
iugum, *i n* *ярмо*
iuniperus, *i* *фялівець*
iuvenis, is *т юнак*

К

kalanchoe.es *f* *каланхое*
kalium, *i n* *калій*
keratitis, idis f *запалення рогової оболонки*
kystis, is (cystis, is) f *міхур*

L

labium, *i n* *губа*
labor, oris *т праця*

laboratorium, і *n* лабораторія
 laboro, avi, atum, are 1 *трудитися, страждати*
 lac, lactis *n* молоко
 lacer, era, erum *рваний, розірваний*
 lactas, atis *m* лактат
 lacticus, a, um *молочний*
 laevomycetinum, і *n* левоміцетин
 lagena, ae *f* пляшка
 larynx, gis *m* гортань
 lateralis, e *боковий*
 Latinus, a, um *латинський*
 latus, a, um *широкий*
 laxans, tis *проносний*
 laxo, avi, atum, are 1 *послаблювати*
 lego, legi, lectum, ege 3 *збирати. читати*
 leptospira, ae *f* лептоспіра
 leptospirosis, is *f* лептоспіроз
 letalis, e *смертельний*
 leucos (gr.) *білий*
 levator, oris *m* м'яз-підіймач
 lex, legis *f* закон
 liber, era, erum *вільний*
 liber, bri *m* книга
 lien, enis *m* селезінка
 ligamentum, і *n* зв 'язка
 lingua, ae *f* язик
 linimentum, і *n* рідка мазь
 linum. і *n* льон
 lipos (gr.) і, *m* жир
 liquidus, a, um *рідкий*
 liquiritia, ae *f* солодкавий корінь, (лакричник)
 liquor, oris *m* рідина, розчин
 lobus, і *m* доля
 locatus, a, um *розміщений*
 longitudinalis, e *поздовжній*
 longus, a, um *довгий*
 lumbalis, e *поперековий*
 lumbocostalis, e *попереково-реберний*
 lupus, і *m* вовк
 luxatio, onis *f* вивих
 lymph, ae *f* лімфа
 lymphaticus, a, um *лімфатичний*

М

machina, ae *f* машина, (військ.) хитрість
magister, tri *m* вчитель, начальник
magnesia, ae *f*; *magnesium*, i *n* магнезія
magnitudo, inis *f* величина
magnus, a, um великий, гучний
male погано
malignus, a, um злякисний
malleus, i *m* молоток, сап
malus, a, um поганий, злий
mamma, ae *f* груди
mammalia, ium *pi.* ссавці
mammillaris, e сосковий
mandibula, ae *f* нижня щелепа
manganum, i *n* марганець
manus, us *f* рука, кисть
margo, inis *m* край
massa, ae *f* маса, кусок
mastitis, idis *f* запалення вимені
mater, tris *f* мати, оболонка мозку
materia, ae *f* речовина, матерія
maxilla, de *f* верхня щелепа
maxillaris, e верхньощелеповий
mays, ydis *f* кукурудза
meatus, us *m* хід, прохід, канал
medialis, e серединний
medicamentum, i *p* ліки, засіб
medicatus, a, um лікувальний, лікарський
medicina, ae *f* медицина
medicina veterinaria ветеринарна медицина
medicinalis, e медичний, лікарський
medicus, i *m* лікар
medius, a, um середній
medulla, az *f* мозок
medulla ossea кістковий мозок
medulla spinalis спинний мозок
membrum, i *n* член, кінцівка
mensa, ae *f* стіл
mentha, ae *f* м'ята
mentholum, i *n* ментол
metastasis, is *f* метастаз
methylenum, i *n* метилен
methylicus, a, um метиловий

methylum, і п метил
 metra, ae *f* матка
 meus, а, um мій
 mille тисяча, миля
 millefolium, і п деревій
 milligramma, atis п міліграм
 misceo, miscui, mixtum, ere 2 змішувати
 mixtura, ae *f* суміш, мікстура
 mobilis, е рухливий, змінний
 modo тільки, лише, тільки що, щойно, зараз
 mollis, е м'який
 monochloridum, і п монохлорид
 morbus, і т хвороба
 morphinum, і п морфин, морфій
 mors, mortis *f* смерть
 motus, us т рух
 mucilago, inis *f* слизь
 mucosus, а, um слизовий
 multo набагато, значно
 multus, а, um численний
 mus, muris т миша
 muscularis, е м'язовий
 musculosus, а, um м'язистий
 musculus, і т м'яз
 myocardium, і п м'яз серця
 myologia, ae *f* вчення про м'язи

N

nam бо, оскільки
 naphthizinum, і п нафтизин
 narcosis, is *f* присипання, наркоз
 naris, is *f* ніздря
 nascor, natus sum 3 народжуватись, родиться
 nasus, і т ніс
 natrium, і п натрій
 nec не, ні
 neomycinum, і п неоміцин
 nephros, і т нирка
 nervinus, а, iga нервовий, що відноситься до нерва
 nervus, і т нерв
 neuter, tra, trum жоден з двох; середній (грам.)
 nicotinus, а, um нікотиновий
 niger, gra, grum чорний

nihil *ніщо*
 nisi *якщо, хіба що*
 nitens, tis *блискучий, сяючий*
 nitras, atis *т нітрат*
 nitricus, a, um *азотний*
 nitris, itis *т нітрит*
 nitrogenium *і п азот*
 nitrosus, a, um *азотистий*
 nobilis, e *знаний, чесний*
 nolo, nolui *не бажати*
 nomen, inis *п ім я, назва*
 non, ne *хіба ж не, чи не*
 normalis, e *правильний, нормальний*
 norsulfazolum, i *п норсульфазол*
 nos *ми*
 noster, tra, trum *наш*
 nota, ae *ф літера*
 novocainum, i *п новокаїн*
 novus, a, um *новий*
 numerus, i *т число, кількість*
 nutrio, ivi, itum, ire *4 годувати, жити*
 nutritius, a, um *поживний*

О
 oblata, ae *ф облатка*
 obliquus, a, um *косий*
 oblongatus, a, um *довгастий*
 occipitalis, e *потиличний*
 occiput, itis *п потилиця*
 octo *вісім*
 oculus, i *т око*
 odor, oris *т запах*
 oedema, atis *п набряк*
 oesophagus, i *т стравохід*
 officina, ae *ф майстерня, аптека*
 officinalis, e *аптечний*
 olecranon, i *п ліктьовий відросток*
 oleosus, a, um *олійний*
 oleum, i, n *олія*
 oleum iecoris *риб 'ячий жир*
 oleum ricini *касторова олія*
 olfactus, us *нюх*
 omasum, i, n *книжка (відділ шлунка жуйних)*

omnis, *e* *весь, усякий*
 operatio, onis *f* *операція*
 operativus, a, um *операційний*
 ophthalmicus, a, um *очний*
 opium, *i n* *опій*
 opticus, a, um *зоровий, оптичний*
 oratis, *e* *ротовий*
 orbitalis, *e* *очноямковий*
 organismus, *i t* *організм*
 organon, *i n* *знаряддя, орган*
 oryza, ae *f* *рис*
 os, oris *n* *рот*
 os, ossis *n* *кістка*
 osseus, a, um *кістковий*
 ossieulum, *i n* *кісточка*
 ovarium, *in* *яєчник*
 oviductus, us *t* *яйцевід*
 oxydum, *i n* *окис, оксид*
 oxygenium, *i n* *кисень*
 oxyuris, is *f* *гостриця*

Р

palatinus, a, um *піднебінний*
 palatum, *i n* *піднебіння*
 palmaris, *e* *долоневий*
 palpatio, onis *f* *прощупування, пальпація*
 palpebra, ae *f* *повіко*
 panarthritis, onis *f* *(пан)артрит*
 pancreas, atis *n* *підшлункова залоза*
 papaver, eris *n* *мак*
 par, paris *рівний, однаковий*
 paragrippus, *i t* *парагрип*
 paries, etis *t* *стіна, стінка*
 parietalis, *e* *пристінний, тім 'яний*
 paro, avi, atum, are *1* *готувати, приготувляти*
 pars, partis *f* *частина, сторона*
 partus, us *t* *народження, пологи*
 parvus, a, um *малий*
 pasta, ae *f* *паста*
 patella, ae *f* *чаша, колінна чашечка*
 pax, pacis *f* *мир, спокій*
 pectoralis, *e* *грудний*
 pectus, oris *n* *груди*

pecu, us *n* худоба
 pelvus is *f* таз
 penicillinum, i *n* пеніцилін
 persinum, i *n* пепсин
 perpsis, is *f* харчотравлення
 per (acc.) через, засобом, за допомогою
 periculosus, a, um небезпечний
 peritoneum, i *n* черевина
 permanganas, atis *m* перманганат
 peronaeus, a, um малогомільковий
 peroxydum, i *n* перекис
 persicum, i *n* персик (плід)
 pes, pedis *m* нога, стопа
 pestis, is *f* чума
 phalanx, gis *f* фаланга, кісточка пальця
 pharmacon, i *n* ліки
 pharynx, gis *m* глотка
 phenacetinum, i *n* фенацетин
 phenasalum, i *n* фенасал
 phenobarbitalum, i *n* фенобарбітал
 phenolum, i *n* фенол
 phenylium, i *n* феніл
 phleps, bos *m* (gr.) вена
 phosphas, atis *m* фосфат
 phosphorus, i *m* фосфор
 phthalazolium, i *n* фталазол
 pilula, ae *f* пілюля
 piper, eris *n* перець
 piperitus, a, um перецевий
 pix, picis *f* смола
 pix liquida дьоготь
 placenta, ae *f* плацента, плід
 planta, ae *f* рослина
 plantago, inis *f* подорожник
 plantatio, onis *f* пересадка
 plasma, atis *n* плазма
 plathelminthes, ium *f* pl. плоскі черви
 pleura, ae *f* плевра
 pleuritis, idis *f* запалення плеври
 pleuropneumonia, ae *f* плевропневмонія
 plexus, us *m* сплетіння
 pneumonia, ae *f* запалення легенів
 pnoe, es *f* н одих

populus, *i m* народ
 populus, *i f* тополя
 positus, *a, um* розміщений
 post (*acc.*) після, назад
 posterior, *ius* задній
 potentia, *ae f* сила, здатність
 prae (*abl.*) перед, спереду
 praecipitatus, *a, um* осаджений
 praecipue особливо, переважно
 praeda, *ae f* здобич
 praematurus, *a, um* передчасний
 праераго, *avi, atum, are 1* приготувати
 praescriptio, *onis f* пропис, призначення
 praesens, *tis* теперішній, присутній
 pro (*abl.*) для, на, за
 probe правильно, добре, ретельно
 processus, *us m* відросток, виступ
 proctitis, *idis f* запалення прямої кишки
 profluvium, *i m* витікання (*sanguinis*)
 profundus, *a, um* глибокий
 prognosis, *is f* прогноз, передбачення
 propter праер (*acc.*) близько, біля, через
 proteinum, *i n* протеїн, білок
 proximalis, *e* найближчий
 prudens, *entis* розумний, розсудливий
 prudentia, *ae f* обережність
 pruritus, *us m* свербіння
 pseudotuberculosis, *is f* псевдотуберкульоз
 pterygoideus, *a, um* крилоподібний
 publicus, *a, um* суспільний, публічний
 puerperalis, *e* післяпологовий
 pugna, *ae f* бій, битва
 pulmo, *onis m* легень
 pulsus, *us m* пульс, поштовх
 pulveratus, *a, um* порошкоподібний
 pulvis, *eris m* порошок
 purulentus, *a, um* гнійний
 purus, *a, um* чистий
 pus, *uris* гній
 puter, *tris, tre* гнилий
 puto, *avi, atum, are 1* думати, вважати

Q

quadratus, a, um *квадратний*
 quadriceps, cipitis *чотириголовий*
 quantum *скільки*
 quantum satis *скільки потрібно, скільки достатньо*
 quartus *четвертий*
 quattuor *чотири*
 quercus, us *f дуб*
 qui, quae, quod *котрий, який*
 quindecim *n 'ятнадцять*
 quod *тому що, бо, що*

R

rabies, ei *f сказ*
 radix, icis *f корінь*
 ranunculus, i *m жовтець, лютик*
 recens, tis *свіжий*
 receptaculum, i *m вмістилище*
 recidivum, i *n рецидив, повернення хвороби*
 recipio, seri, sertum, ere *з брати, одержувати*
 reconvalescens, tis *видужуючий*
 rectalis, *ефектальний*
 rectificatio, onis *f очищення*
 rectificatus, a, um *очищений*
 rectum, i *n пряма кишка*
 rectus, a, um *прямий*
 regeneratio, onis *f відродження*
 regio, onis *f область*
 remedium, i *n ліки, засіб*
 ren, renis *m нирка*
 repeto, ivi, itum, ere *з повторювати*
 res, rei *f справа, річ*
 retentio, onis *f затримка*
 reticulum, i *n сітка*
 retrobulbaris *задньоклубневий*
 rheum, i *n ревіль*
 rhiza, ae *f корінь*
 rhizoma, atis *n кореневище*
 rhomboideus, a, um *ромбоподібний*
 ricinus, i *m рицина*
 oleum ricini *касторова олія*
 ripa, ae *f беріг річки*
 robur, oris *n сила, міцність, дуб*

rotundus, a, um *круглий*
 ruber, bra, brum *червоний*
 rubor, oris *т почервоніння*
 rumen, inis *п рубець*
 ruminator, oris *т жуйна тварина*

S

saccharum, i *п цукор*
 sacer, era, crum *священний; крижовий*
 saepe *часто*
 sal, salis *т сіль*
 salicylas, atis *т саліцилат*
 salicylicus, a, um *саліциловий*
 salmonella, ae *f сальмонела*
 salmonellosis, is *f сальмонельоз*
 saluber, bris, bre *цілющий*
 salus, utis *f здоров'я, благо*
 salveo, ege *бути здоровим*
 salvia, ae *f шавлія*
 sanabilis, e *виліковний*
 sanguifer, fera, ferum *кровоносний*
 sanguis, inis *т кров*
 sanguisorba, ae *f перстач, кровозупинююча рослина*
 sanus, a, um *здоровий*
 sapo, onis *т мило*
 saponatus, a, um *мильний*
 sarx, cos (гр.) *м'ясо*
 satis, (sat) *достатньо, досить*
 scabies, ei *f короста*
 scapula, ae *f лопатка*
 scientia, ae *f знання*
 scribo, psi, ptum, ere *3 писати*
 scriptor, oris *т описувач, письменник*
 scriptus, a, um *написаний*
 sebaceus, a, um *сальний*
 secale, is *п жито*
 secale cornutum *ріжки*
 secalinus, a, um *житній*
 secundus, a, um *другий, щасливий, успішний*
 sed *a, але*
 semen, inis *п насінина*
 semilunaris, e *напівмісячний*
 senna, ae *f сенна, олександрійський листок*

sens відчуття, відчувати
sepsis, is f гниття
septicus, a, um гнилісний
septum, i n перетинка
series, ei f родина
serosus, a, um серозний, сиворотковий
serratus, a, um зубчастий
servio, ivi, itum, ire служити
servo, avi, atum, are берегти, зберігати
seu або
si якщо, або якщо, або коли
siccatus, a, um висушений
sicco, avi, atum, are сушити, висушити
siccus, a, um сухий
signatura, ae f позначення
signo, avi, atum, are 1 позначати, вказувати
signum, i n знак, ознака
silvester, tris, tre лісний
similis, e подібний, схожий
simplex, icis простий
sinapis, is f гірчиця
sine (abl.) без
sinister, tra, trum лівий
sinus, us m пазуха, заглиблення
sirupus, i m сироп
sit (esse) нехай буде
sitis, is f спрага
solanum, i n картопля
solubilis, e розчинний
solum, i n земля, підлога, ступня ноги
solum лише, тільки
solutio, onis f розчин
solvo, solvi, solutum, ege 3 розчиняти
species, ei f вид, збір (трав)
spermaticus, a, um сперматичний, сімейний
sphenoidalis, e клиноподібний
spina, ae f ость, гребінь
spinalis, e остистий, що відноситься до ості
spinosus, a, um остистий
spirituosus, a, um спиртовий
spiritus, us m дух; дихання, спирт
spiro, avi, atum, are дихати
spissus, a, um густий

splanchnicus, a, um *внутрішньостінний*
 splen, splenis *т селезінка*
 spurius, a, um *хибний*
 squama, ae *f луска*
 stabulum, i *n стійло, хлів*
 stapes, edis *т стремінце*
 statim *негайно*
 status, us *т стан, положення*
 sterilisatus, a, um *стерилізований*
 steriliso, avi, atum, are *1 обеспліднювати, стерилізувати*
 sterilitas, atis *f неплідність*
 sternum, i *n груднина*
 stibium, i *n сурма, стибій*
 stigma, atis *n рильце*
 stipes, pitis *т стебло*
 stomachus, i *т шлунок*
 streptocidum, i *n стрептоцид*
 streptococcus, i *т стрептокок*
 streptomycinum, i *n стрептоміцин*
 strichninum, i *n стрихнін*
 strictus, a, um *оголений*
 strophanthinum, i *n строфантин*
 strychnos (гр.) *стрихнін*
 studeo, ui, ere *старатися, займатися*
 sub (ace, abl) *під*
 subcostalis, e *підреберний*
 subcutaneus, a, um *підшкіряний*
 sublingualis, e *під'язиковий*
 submandibularis, e *підщелеповий*
 subscapularis, e *підлопатковий*
 subscriptio, onis *f підпис*
 subtilis, e *тонкий, дрібний*
 suillus, a, um *свинячий*
 sulfas, atis *т сульфат*
 sulfidum, i *n сульфід*
 sulfis, itis *т сульфід*
 sulfur, uris *n сірка*
 sulfuratus, a, um *сірковий*
 sulfuricus, a, um *сірчаний*
 sulfurosus, a, um *сірчистий*
 sum, fui, -, esse *бути, знаходиться*
 sumo, psi, ptum, ege *брати, сприймати*
 super (ace.) *над, зверху*

superficialis, *e* поверхневий
 superior, *ius* верхній
 suppositorium, *i n* свічка (лікарська), супозиторій
 supra (ace.) над, на
 sutor, *oris t* швець
 sympaticus, *a, um* симпатичний
 symptoma, *atis f* ознака, симптом
 systole, *es f* скорочення серця

T

tabuleta, *ae f* таблетка
 taenia, *ae f* стрічка
 taeniarynchus, *i t* цип'як
 talcum, *i n* тальк
 talis, *e* такий
 tanninum, *i n* танін
 taraxacum, *i n* кульбаба
 tarsus, *i t* заплесно
 tela, *ae f* тканина, оболонка
 temporalis, *e* скроневий
 tempus, *oris* час; скроня
 tendo, *inis t* сухожилок
 tenuis, *e* тонкий
 ter тричі, три рази
 terebinthina, *ae f* теребінтин, живиця
 teres, *etis* круглий
 tertius, *a, um* третій
 tetanus, *i t* стовбняк
 tetracyclinum, *i n* тетрациклін
 theophyllum, *i n* теофілін
 therapeuticus, *a, um* терапевтичний, лікувальний
 therapia, *ae f* лікування
 thermopsis, *idis f* термопсис, мишатник
 thiaminum, *i n* тіамін
 thoracalis, *e* грудний
 thoracicus, *a, um* грудний
 thorax, *acis t* грудна клітка
 tibi тобі (tu - ти)
 tibia, *ae f* великогомілкова кістка
 tinctura, *ae f* настоянка (спиртова)
 torsio, *onis f* перекручування
 toxicatio, *onis f* отруєння
 toxicon, *I n (gp.)* отрута

toxicus, a, um *отруйний*
 trachealis, e *трахейний*
 traho, xi, ctum, ere 3 *тягнути*
 transfusio, onis *f переливання*
 transplantatio, onis *f пересадка*
 transversus, a, um *поперековий*
 trapezius, a, um *трапецієподібний*
 trauma, atis *n пошкодження, травма*
 tres, tria *три*
 tribus, us *f триба, район, квартал*
 triceps, cipitis *триголовий (тріцепс)*
 trichinella, ae *f трихіне́ла*
 trifolium, i *n трилисник, конюшина*
 triticum, i *n пшениця*
 tritus, a, um *тертий, розтертий*
 trochanter, eris *m вертлюг*
 trochlea, ae *f блок*
 truncus, i *m стовбур*
 trypanum coeruleum, i *n трипансінь*
 tu *ти*
 tuber, eris *n горб*
 tuberculosis, is *f туберкульоз*
 tuberculum, i *n горбок*
 tuberositas, atis *f горбистість, шорсткість*
 tumor, oris *m пухлина*
 tunica, f *оболонка, покрив*
 tuus, a, um *твій*

U

uber, eris *n вим'я*
 ulcus, eris *n виразка*
 ulnaris, e *ліктьовий*
 unguentum, i *n мазь*
 unquam adv. *коли-небудь, колись*
 ureter, eris, *m сечовід*
 urina, ae *f сеча*
 urinarius, a, um *сечовий*
 uroraea *орган секреції сечі*
 urtica, ae *f кропива*
 usitatus, a, um *звичайний*
 ustio, onis *f припалювання*
 usus, us *m вживання, досвід*
 ut *щоб, як*

uterinus, a, um *матковий*
 uterus, i, m *матка*
 utilis, e *корисний*

V

vaccina, ae, f *вакцина*
 vagus, a, um *блукаючий*
 valeo, ui, ere 2 *бути здоровим*
 valeriana, ae, f *валер'яна*
 validus, a, um *здоровий, дійсний*
 variola, ae, f *віспа*
 varius, a, um *різний, різноманітний*
 vas, vasis, n *судина*
 vaselinum, i, n *вазелін*
 vegetabilis, e *рослинний*
 vena, ae f *вена*
 venenum, i, n *отрута*
 venio, veni, ventum, ire 4 *приходити*
 venter, tris, m *черевцо, живіт*
 ventralis, e *черевний*
 ventriculus, i, m *шлуночок, шлунок*
 veratrum, i, n *чемериця*
 verbum, i, n *слово, дієслово*
 vernalis, e *весняний*
 versus, a, um *обернений*
 vertebra, ae f *хребець*
 vertebralis, e *хребетний*
 verto, ti, sum, ere *повертати, перевертати*
 verus, a, um *справжній*
 vesica, ae, f *міхур*
 vesica urinaria *сечовий міхур*
 veterinarius, a, um *ветеринарний*
 viburnum, i, n *калина*
 video, vidi, visum, ere 2 *бачити, дивитися*
 vires, ium, f pl *сили*
 viride, is, n *зелень*
 viridis, e *зелений*
 virus, i, n *вірус, отрута*
 visus, us, m *зір*
 vita, ae f *життя*
 vitreus, a, um *скляний*
 vitrum, i, n *скло, пробірка*
 vivo, vixi, victum, ere 3 *жити*

vivus, a, um *живий*
 voco, avi, atum, are 1 *звати, називати*
 volaris, e *долоневий*
 vomer, eris *т леміш*
 vos *ви*
 vulgaris, e *простий, звичайний*
 vulnus, eris, n *рана*

X
 xeroformium, i, n *ксероформ*
 xiphoideus, a, um *мечеподібний*

Y
 ypsiloideus, a, um *інселоподібний*

Z
 zincum, i, n *цинк*
 zona, ae *f зона, пояс*
 zoon, i, n *тварина*
 zygotia, atis *n вилиця*
 zygotomicus, a, um *виличний*

Список використаної літератури

1. Буркат А.П. «Латинский язык и основы ветеринарной терминологии», Киев «Вышшая школа» 1989.
2. Вульф В.Д. «Латинский язык й основы ветеринарной терминологии», Москва ВО «Агропромиздат» 1988.
3. Западнюк В.Г., Гарбарець М.О. "Фармакологія з рецептурою", Київ "Вища школа" 1989.
4. Козовик І.Я., Шипайло Л.Д "Підручник латинської мови", видавниче об'єднання "Вища школа" головне видавництво, Київ 1976.
5. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова: Підручник. – Біла Церква, БДАУ, 2002. – с. 80-97.
6. Филиппович З.М. «Латинский язык», издательство «Вища школа» Киев 1972.
7. Шевченко Є.М. Латинська мова і основи медичної термінології.: Навчальний посібник. – б-вид. – К.: В.С.В. «Медицина». 2010. – 240 с.
8. Яковлев Я.И., Колпаков З.М. «Фармакология с рецептурой», Москва «Колос» 1972.

УКЛАДАЧІ ПОСІБНИКА

Ніколаєвич Валентина Іванівна

- викладач вищої кваліфікаційної категорії, методист Технологічно-економічного коледжу БНАУ;
- педагогічний стаж 26 років;
- дисципліни, які викладає : "Анатомія і фізіологія с/тварин", "Латинська мова".

Корнієнко Оксана Вікторівна

- викладач 1 кваліфікаційної категорії Технологічно-економічного коледжу БНАУ;
- педагогічний стаж – 10 років;
- дисципліни, які викладає : "Інформаційні системи", "Основи інформаційних технологій та управління".